

Hind 18 krooni

HIIA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

**PEAMINISTER VÖITIS
POISIPÕLVES KULDMEDALI**

OTT ARDER 5 × 10

**LASTEKRAANI
MUUSIKASTUUDIO**

**TERE,
KÄBIKUNINGAS!**

**LOO KOOL
KOSMOSES!**

**KUIDAS TEHA
SÕBRAPAELA**

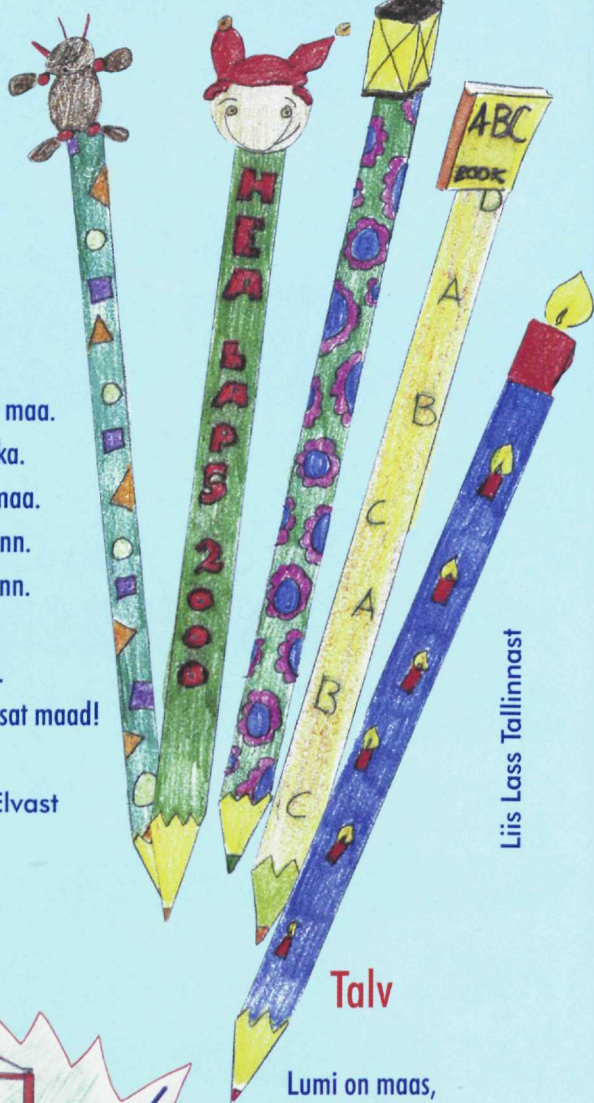

Eestimaa

Eestimaa on järvede maa.
Eestimaa on ilus ka.
See on minu kodumaa.
Tallinn on ta pealinn.
Ilus ning ka hea linn.
Mõnus ja hea.
Arvan, et tead...
Arvan, et tunned seda ilusat maad!

Laura Liisa Siim Elvast

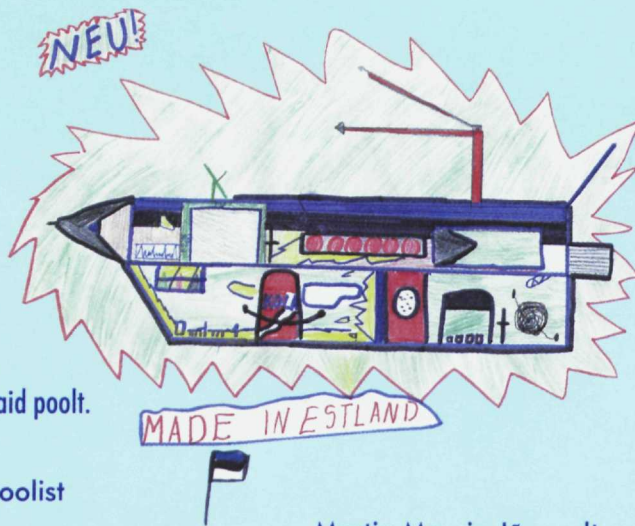

Liis Lass Tallinnast

Asi ja muud

Kibe on sool.
õpetlik on kool.
Keerata on rool.
Jalgadega tool.
Surmav on nool.
Igaühe hinges on hool.
Keegi meist kõike ei tea, teame vaid poolt.

Teesi Sepp Rakvere põhikoolist

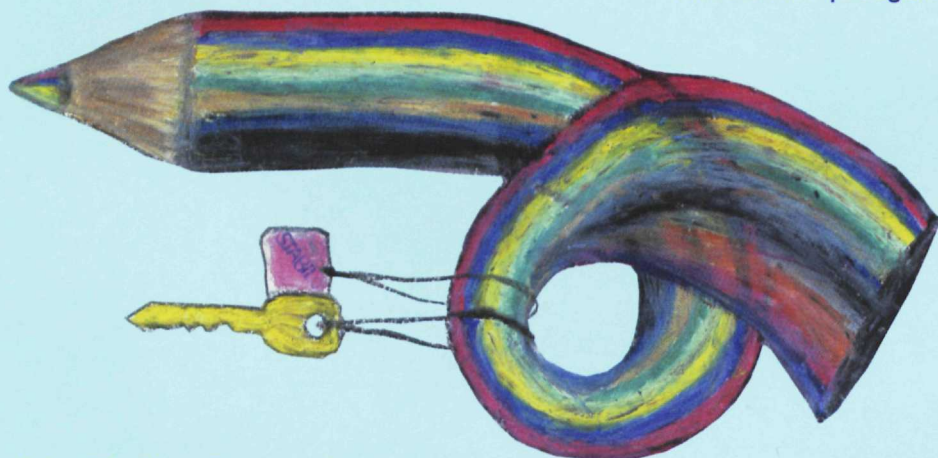

Martin Meerja Jõgevalt

Talv

Lumi on maas,
häältest tühi on laas.
Karu magab sügavat und,
ikka maha veel sajab lund.
Linnas asfalt on libe,
aga lumi ei ole kibe.
Majaräästas jääpurikaid ripub.
Neist mõnigi sulama kipub.

Martin Kalt Tallinnast

Kaire Edenberg Tartumaalt

Hommikul

Kui hommikul heliseb kell,
mind äratab emake hell.
Siis kooli lähen ma
ja hoolas olen ka.

Eleri Toover Tartust

SÕNA ON PEAMINISTRIL

Veebruar on Eesti Vabariigi sünnikuu. Hea Lapse küsimustele vastab seekord meie riigi peaminister **MART LAAR**.

• Mida peaksid tegema ja mida õppima need lapsed, kes sooviksid täiskasvanuna peaministriks saada?

Arvan, et peaministri amet on täpselt samasugune amet nagu kõik teised ja peaministriks saada võivad väga paljud praegused lapsed. Tuleb lihtsalt võimalikult palju õppida, et tulevikus võimalikult hästi töötada. Küllap pole oluline ka see, kas oled õppinud humanitaar- või reaalkalad koolis. Mina olin lapsena kindlasti päris tavaline poisiklutt – raamatuhull olin ma küll ja lugesin väga palju. Kui olin seitsme aastane, siis oli mu lemmikraamatuks “Tasuja” – karnevalilgi mängisin Tasujat. Huvi sõja-asjanduse vastu oli mul ka lapsest saati veres – kuigi ma polnud mingi eriline spordipoiss, meeldisid mulle kõik poistemängud – alates tinasõduritest ja lõpetades metsas ringi jooksmisega.

• Ometi õppisite kunstikallakuga koolis?

Jah, olen lõpetanud Tallinna 46. kesk-

kooli – praeguse Pelgulinna kunstikeskkooli – ja omal ajal peeti mind andekaks nooreks kunstnikuks. Neljandas klassis võitsin isegi kuldmedali ülemaailmsel laste kunstivõistlusel. Üldiselt olin ma vastikult järjekindla iseloomuga ja tüütasin pisikesest peale vanemaid sellega, et tahtsin kunstnikuks saada, kuigi lasteaias erinesid minu pildid teiste joonistatud nukukestest ja ja autodest väga – oma piltidest sain ma siis aru ainult ise. Lasteaias öeldi vanematele, et minu lootus kunstnikuks saada on pehmelt öeldes üle pingutatud, kuid siiski tahtsin minna õppima 46. keskkooli. Ehkki üks teine koolimaja oli päris meie kodu kõrval, nurusin vanemaid seni, kuni mind kunstikeskkooli katsetele viidi. Ja isegi siis, kui mind vastuvõetute nimekirjas ei olnud, ei jätnud ma enne järele, kui vanemad helistasid kooli ja küsisid, et kas äkki pole eksitus juhtunud. Selgus, et olingi eksikombel nimekirjast välja jäänud!

Koolis olin tõesti fanaatiline joonistaja. Kui ma ei lugenud, siis mängisin poistemänge või joonistasin. Vahepeal pidi muidugi tegema kodu- ja aiatöid – nagu kõik lapsed -, kuid esimesel võimalusel võtsin jälle pihku

• Pildil on peaminister mullusvisel laulupeol Ruila lastekoori seas.

raamatu või pintsli. Diplomeid ja au-tasusid sain paljudest kohtadest üle kogu maailma: Jaapanist, Tšehhi-maalt, Poolast, Inglismaalt, USAst. Tegelikult mõisteti ka siis mu pilte va-lesti. Joonistasin enda arvates jää-hokiturniiri, kus Kanada lõi Nõukogu-de võistkonnale värava – seda tõlgen-dati hoopis vastupidi. Eriti solvav tun-dus see, et kui joonistasin Kalevipoega linnust rajamas, siis pandi pildile nimeks “Peeter I ehitab Peterburgi”. Detailidele ma erilist tähelepanu ei pööranud, kuid mu ootamatud värvi-lahendused tundusid ilmselt täiskas-vanutele huvitavatena. Seitsmendas klassis läks mul äkki joonistamisisu üle – siis tekkis mul tohutu huvi ajaloo vastu – ja üheksandat lõpetades taht-sin kooli vahetada, kuid direktor suu-tis mind ümber veenda. Ja ega ma seda ausalt öelda kahetse. Kunstiõpin-guist on kasu kõigile – ka neile, kellel pole kavas kunstnikuks hakata.

• Kas ka teie lapsed on tegelnud kunstiga?

Jah, nii poeg kui tütar on käinud Sally studios, kus tehti väga huvitavaid asju. Vahel joonistasin ise ka koos nendega. Poeg käis multimeedia ku-jundamist õppimas – praegu on tal suur huvi arvuti vastu. Mu vanaema oli Viljandis muusikaõpetaja ja ka mu tütar on õppinud klaverit – ta on õn-neks sellel alal oma isast andekam. Vanaema kõik katsed mind klaveri taha sundida lõppesid täieliku läbi-kukkumisega. Arvan, et ükskõik mis kunstialaga tegelemine on lapse-põlves väga oluline – see laiendab silmaringi ja annab oskuse maailma mitme nurga alt, mitmevärvilisena vaadata.

• Mida arvate lasteorganisatsioonidest?

Minu meelest on need väga tähtsad – nii skaudid kui noorkotkad, nii ELO kui 4H. Eriti oluline on mingisse or-ganisatsiooni kuulumine poiste jaoks, kuid ka tüdrukud vajavad ühiseid üri-tusi. Tahaksin loota, et suhtumine lasteorganisatsioonidesse muutub peatselt paremaks ja et igas koolis saab laste ühistegevus jalad alla. Laste ja noorte tegevus on meie riigi tuleviku jaoks väga oluline!

Mis oleks Taavet ilma Koljatita? Igatahes näib, et olemas on mõlemad, ja hiidude seltskond pole mitte vähem jahmatav kui kääbuste oma.

KADUNUD KOLJATID

1856. aasta novembris

sattusid paar töölisi Lääne-Virginias, East Wheelingis, Üerif Wickhami viinamarjaaias kaevates inimese luukerele, mis äramõõdetult osutus 3 meetri 28 sentimeetri pikkuseks. Veelgi koljatlikum oli aga 1833. aastal Kalifornias Lompocki rantšo ligidal püssirohukeldrit kaevanud sõdurite poolt avastatud luukere. See oli tervelt 3,6 meetrit pikk ja seda ümbritsesid kivi kirved, nikerdatud teokarbid ja porfüürist tahutud kivitahvlid, mida katsid arusaamatud märgid. Paraku ei ole kummastki leiust säilinud ühtegi asitõendit. Küll aga on need olemas kuulsaima hiiglaste säilmete leiu kohta 1911. aastal Nevadas. Renost umbkaudu 100 kilomeetri kaugusel asuvast Lovelocki koopast avastasid guaano kogujad mitme iseäraliku punajuukselise ja 2-2,5 meetri pikkuse inimolendi mumifitseerunud säilmed. Taolistest olenditest pajatavad juba kohalike piute indiaanlaste legendid, kus neid nimetatakse **Si-Te-Cah**'deks. Õnnetuseks ilmutasid teadlased selgi korral sensatsioonilise leiu vastu äärmiselt leiget huvi ja enamik luid tassiti ajapikku liht-

salt laiali. Siiski on säilinud üks hiidkoljudest, mille pikkus on ligi 30 sentimeetrit ja mida hoitakse koos mõnede teiste luude ja leidudega Humboldti muuseumis Nevadas.

Kas tegu oli üksiku hiiglaste suguharuga muistsetest aegadest? Või

hoopiski mitte inimestega, vaid nende metsikute poolvendadega, keda jätkuvalt nähakse mitmel pool maailma erinevais paigus ja kellest tuleb juttu juba järgmises ajakirjanumbris?

Martin Kivimets

Hiidkolju Lovelocki koopast

Koolimullid

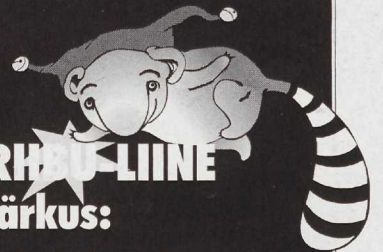
Õpilaste uskumisi

- Kui parem peopesa sügeleb, annad raha välja, kui vasak, siis saad raha.
- Kui peegel katki kukub, tuleb seitse aastat õnnetust.
- Kui näed taevas langevat tähte ja midagi soovid, siis läheb see täide.
- Ka siis lähevad soovid täide, kui juhtud kella vaatama samal ajal, kui tunde ja minuteid on sama palju, näiteks 9.09, 14.14 jne.
- Kui leiad sellise sireliõie, millel on rohkem kui neli kroonlehte, ja selle ära sööd ning midagi soovid, siis läheb soov täide.
- Särki ei tohi tagurpidi selga panna, sest muidu pidi peksta saama.
- Päeva jooksul peab kokku lugema 99 punast autot ja kõige lõpuks ühe musta. Siis paned öösel peegli padja alla ja näed oma tulevast unes.

- Kui uusaastaõhtul saunas käid ja peale seda mitte ühtegi sõna ei ütle, näed sel ööl unes järgmise aasta sündmusi ette.
- Kui lind lendab tuppa, juhtub õnnetus.
- Kui unustad mõne asja koju, ei tohi enam tagasi minna, sest muidu läheb halvasti.
- Lahtisi juukseid ei tohi tuule kätte visata, sest muidu hakkab sellel pea valutama, kelle juuksed need olid.
- Kui paned nõõbid valesti kinni, juhtub õnnetus.
- Kui tänaval näed õnne- numbriga autot, pead kähku kaaslast puudutama ja ütleva: "Õnnekas!" Teisena puudutamine ja ütlemine enam ei loe. "Õnnekad" on sümmeetrilised numbrid, näiteks 1717, 1771, 777, 1414, 111.

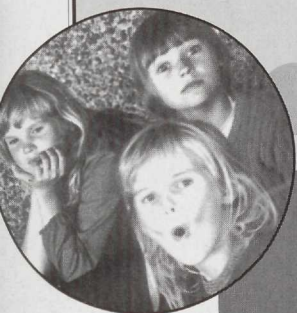
- Vaimu võib välja kutsuda nii: istud laua taha nii, et selja taha jääb uks. Laual sinu ees on peegel, millel põleb küünel. Peeglist vaadates peab sealt näha olema selja taga olev uks. Peab vaatama süvenenult peeglist ja jälgima ust, samal ajal mõtlema pingsalt inimesele, kelle vaimu välja kutsud. Kõik see toimugu täielikus vaikuses ja öösel. Mõne aja möödudes muutub peegelpilt uduseks, uks hakkab aeglaselt avanema ja ukseavasse ilmub oodatu.

Liina Noormets Kiilist

TRÜÜ-LIINE märkus:

See, kes minu vaimuga kohtuda soovib, ei pruugi üldse peeglist vaadata ja küünalt raisata. Löögu lihtsalt "Hea Laps" lahti – ja sealt ma naeratangi teile vastu! Kummitamata ja kollitamata! Aga igasugused koolimullid teevad mulle alati rõõmu!

Kirjalaps

NIMI: Kaisa Edenberg
HÜÜDNIMI: Kaisu
VANUS: 11
PIKKUS: 152 cm
KAAL: 34 kg
PARIM BÄND: Spice Girls
HUVID: tantsimine
IIDOL: Mel C

NIMI: Ingrid Kikkas
SÜNNIPÄEV: 15. november 1986
ÕED-VENNAD: Helen ja Gert
HUVIALAD: ujumine, rahvastepall
LEMMIBÄND: meeldib kaasaegne muusika
KOOL: Vanalinna Hariduskolleegeium
PARIM SÕBER: Liis Lass
LEMMIKTOIT: hamburger, pitsa ja friikartulid
LEMMIKJOOK: Fanta, Coca, Sprite
RINGID: laulukoor ja viiul
LEMMIKRAAMAT: "Pal-tänava poisid"
KODULOOMAD: kass Tipsi, merisiga ja kalad
AADRESS: Viljandi mnt 36-b /1, Tallinn 11218

NIMI: Katre Laan
HÜÜDNIMED: Kati, Katu
VANUS: 13
ÕDE: Karmen
KOOL: Räpina ühiskollegaasium
HUVIALAD: ujumine, tants, sport
HUVIRINGID: karate, tantsuring
LEMMIKAINE: vene keel, inglise keel, bioloogia
LEMMIKBÄND: Five, 911, Backstreet Boys, Spice Girls
LEMMIKLAULJA: Britney Spears
LEMMIKAJAKIRI: Hea Laps
LEMMIKLOOM: merisiga, tiiger, hüljes
KODULOOM: merisiga Mummu
UNISTUSTE ELUKUTSE: loomaarst
LEMMIKRAAMAT: "Charlotte koob võrku"
EESKUJU: Geraldine Estelle Hallivell
SUURIM SOOV: kohata Five'i, palju reisida
AADRESS: Vöhandu 44 - 8, Räpina, Põlva mk. 64 503

NIMI: Anne Helstein
SÜNNIPÄEV: 6. I. 1988
ÕDE: Kati
KOOL: Võru Kreutzwaldi gümnaasium
HUVIALAD: joonistamine, ujumine, rahvastepall, kleepsude kogumine, pesapall
LEMMIKTUND: joonistamine, klassijuhataja tund
LEMMIKRAAMAT: "Kadri", "Kasutama", "Sala-aed", "Väike printsess"
LEMMIKAJAKIRJAD: Stiina, Hea Laps, X-press
LEMMIKBÄND: Eiffel 65, Spice Girls, A-teens, Vengaboy
LEMMIKLAULJAD: Madonna, Britney Spears, Robbie Williams, Jennifer Lopez
LEMMIKNÄITLEJAD: Salma Hayek, Will Smith, Adela Noriega
LEMMIKFILM: "Wild, wild West", "Spice World", "Tähtede söda", "Muumia"
LEMMIKSERIAALID: "Õigus armastusele", "Päästja koolikell"
LEMMIK-TELESAADE: "Pealtnägija"
LEMMIKLOOM: kass
KODULOOM: kilpkonn
MEELDIB: suvi, jäätist süüa, päevitada
EI MEELDI: koolis käia, sõpradega tülitsema
PARIM KIRJALAPS: Liis Lass
SUURIM SOOV: minna ümbermaailmareisile

**SAAGEM
 TUTTAVAKS,
 SÕBRAD JA SUGULASED!**

Tere, loom!

Tere, Hea Laps!

Kirjutan teile oma lemmikloomast. Siin on tema andmed.

NIMI: Simo

HÜÜDNIMED: Simon,
Simson, Simmi

TÕUG: valge angoora

SÜNNIAEG: 24. juuni 1994

KAAL: 9 kg

HARRASTUSED: magamine, mängimine ning söömine

LEMMIKSÖÖK: värske kala, erinevad kassitoidud

LEMMIKJOOK: piim

LEMMIKMÄNG: joogikõrtega mängimine

PARIMAD SÕBRAD: kodurott Funtik

ja papagoi RIKI

Kristiina Nõmmiste Kohtla-Järvelt

Tere, Triibu-Liine!
Kirjutan Sulle esimest korda ja panin kirja oma hamstri ankeedi.

Katrin Juhkam Tartust

NIMI: Eimy

HÜÜDNIMED: Eitsu, Musirullike, Rotu, Kiku

VÄRVUS: valge, mustade kõrvadega

HARRASTUS: rattas jooksmine

KARDAN: vett ja tolmuimejat

LEMMIKTOIT: liha, kana, piparkook, õun

VAENLANE: kass

PIKKUS: 12 cm

KÕRGUS: 5 cm

VANUS: umbes

2 aastat

Heips, Triibu-Liine!

MINU MERIK

NIMI: Merik

HÜÜDNIMI: Miku

SÜNNIAEG: 9. aprill 1999

VÄRVUS: valge-, beeži- ja mustakirju

PIKKUS: 27 cm

VURRUPIKKUS: 3 cm

KAAL: 80 grammi

PEREKONNASEIS: mõnikord käib naabripoiss külas

MEESIDEAAL: veel ei ole

HARRASTUSED: puunärimine, padja all olemine, nügimine

HARJUMUS: peitupugemine

LEMMIKSÖÖK: värske rohi,

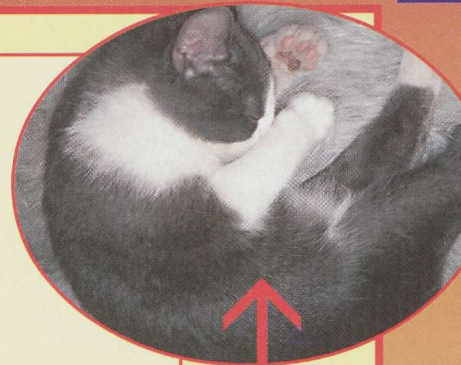
meriseatoit, porgand, kurk

PARIM MINUS: söömine

HALVIM MINUS: küüntega kribimine

SOOV FÄNNIDELE: Söö palju,

siis kasvab suureks!

Sellel pildil on eelmises numbris ankeedile vastanud Joseph Vaher, kes varjab häbelikult oma kaunist nina.

Maarja Mandel Tartust

Meil kodus elab kass. Temast ma kirjutangi.

NIMI: Kassija

HÜÜDNIMI: Kessi, Keska

KEHA PIKKUS: 38 cm (ilma sabata)

SABA PIKKUS: 26 cm

TÕUG: pärsia kass

SILMADE VÄRVUS: kollane

HARRASTUSED: magamine, jooksmine

HALVIM MINUS: küünistan ja hammustan

LEMMIKTOIT: pasteet

LEMMIKJOOK: keefir

SOOV KÕIGILE: Olge alati heas tujus!

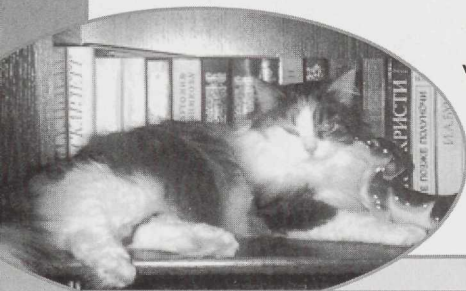
Julia Aleksandrova Sillamäelt

Tere, loom!

Minu kass

Ma armastan loomi väga ja tahaksin, et te rohkem nende lugusid trükiksite. Saadan teile oma kassi pildi. Ta on väga ilus ja armastab mängida.

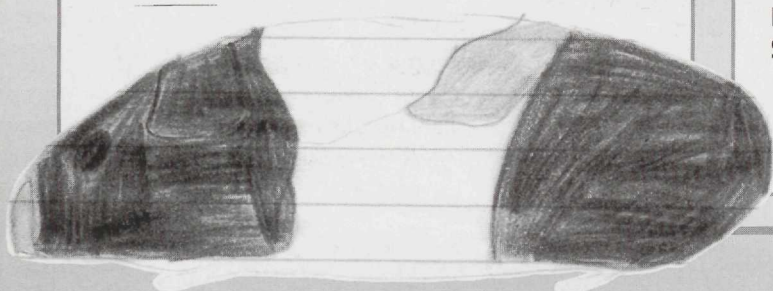
Veera Feoktistova
Narva
Kreenholmi
koolist

Mul on merisiga Boo.
Siin on ta ankeet ja laul,
mille kirjutasin Boole.

Maria Simmul Tallinnast

NIMI: Boo
VANUS: 1 aasta
TÕUG: inglise merisiga
LEMMIKSÖÖK: kurgikoored
LEMMIKJOOK: vesi
VÄRVUS: pruuni-beeži-valgekirju
PARIM MINUS: süüa nõudmine
HALVIM MINUS: küünistamine
SOOV FÄNNIDELE: Nõudke süüa nagu mina!

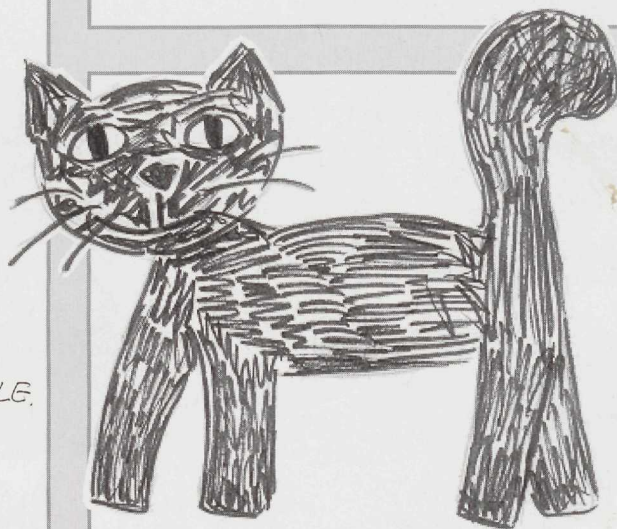
SIIN ON KA LAUL MINU BOOLE.
BOO VALSS.

Siin on minu Roi andmed.

Merilin Männamäe Kohtla-Järvelt

NIMI: Roi
HÜÜDNIMED: Ruigam, Rui
TÕUG: krants
VÄRVUS: musta-pruunikirju
HARRASTUSED: voodis magamine, haukumine
PARIM MINUS: olen nunnu
HALVIM MINUS: käin inimestele haukumisega närvidele
SOOV FÄNNIDELE: Haukuge ka sama palju kui mina!

NIMI: Tipsi Kikkas
HÜÜDNIMED: Kiisu Tipsi, Tipsur
TÕUG: puhastverd kõuts
SÜNDINUD natuke aega tagasi
KAAL: võib mõõta grammides
VÄRVUS: kõikvõimalikud värvid
HARRASTUS: voodi all magamine
HALB HARJUMUS: lillede söömine
SUURIM SAAVUTUS: selleks olen veel liiga noor
SOOV FÄNNIDELE: Olen kass, kel pikad vurrud. Kui mind hoiad, küll siis nurrun!

Salmik, salmik, vaata ette!

Tere, Triibu-Liine!
Kõigepealt saadan ma
Sulle salme enese salmikust.

Eestimaa on mustast mullast,
kuid sõprus on puhtast kullast.

Jälle päike paitama
hakkab meie ilma,
lumest välja aitama
silnilille silma.

Kuldkann, kuldkann väikene,
oled nagu päikene.
Õitsed, õitsed päevad läbi,
kuni suvi lõpuks läbi.

Nüüd aga kirjutan
mõne salmi oma
ema salmikutest.

Kui saatuse tiivad
Sind kaugele viivad,
siis palun ma Sind:
ära unusta mind!

Maalitud lilledel lõhna ei ole,
sunnitud sõprus täide ei lähe.

Püha öö, klassitöö.
Vihik ees, 1 sees.
Papa vaatab, silmad vees.
Mamma vaatab, prillid ees.

Oli kord... Nii algab muinasjutt.
Oli kord... Nii meenub mälestus.

Maria Kuusik Võõpstest

Tere, Triibu-Liine!
Olen Kadri
Lees-Leesmaa Hiiumaalt ja
saadan Sulle mõne salmi.

Ole sa kas koer või konn –
ikka hea, kui sõber on!

Pea meeles oma parimaid sõpru,
pea meeles ka vihatud vaenlasi,
pea meeles ka sedagi,
kes Sulle eriti meeldib!

Ärge tehke pikka juttu,
kirjutage salme ruttu!

Sul roosid õitsku voodi ees
ja löoke laulgu nende sees.
Kui roosiõisi vaatad Sa,
siis mind ka meelde tuleta.

Poiss vannub Sulle truudust,
põlvili maas,
kuid unustab enne,
kui püstigi saab.

Katre Laan Võhmast
saatis järgmised
salmikuread:

Ela ja õpi,
ära poistega jupi!

Ole kristall, mis purunedes jätab
järele säravad killud!

Ennem võib leida sarvedega kassi
kui truud poissi!

Kallis, kallis, ütlen Sulle:
Ära pista sõrmi tulle!
Ära iial armasta
kahte plikat korraga!

Armastus on saladus,
suudlus selle avaldus.

Emä tõreleb,
kui katki teed vaasi,
politsei trahvib,
kui lõhud aknaklaasi.
Sööklas eseme lõhud,
trahv ootab Sind,
tuleb tasuda tassi
või taldriku hind.
Kuid miks kohus ei karista neid,
kes purustavad südameid?

Armastus on nagu peegel,
armastuses üks on reegel:
ära iial peta Sa,
muidu maha jätab ta!

Kui see poiss on kole,
siis ta loll ei ole.
Kui see poiss on karm,
siis tal mõttes arm.
Kui see poiss on ilus,
siis ta elu alus.
Kui see poiss on vaene,
kogub ainult laene.
Kui see poiss on hea,
siis tal tark on pea.
Kui see poiss on tark,
siis ta MINU MARK!

Kui ma oleksin paber
ja meri oleks tint,
siis kirjutaksin suurelt:
MA ARMASTAN SIND!

Tere, Flandria!

Madalmaade kunsti lugu

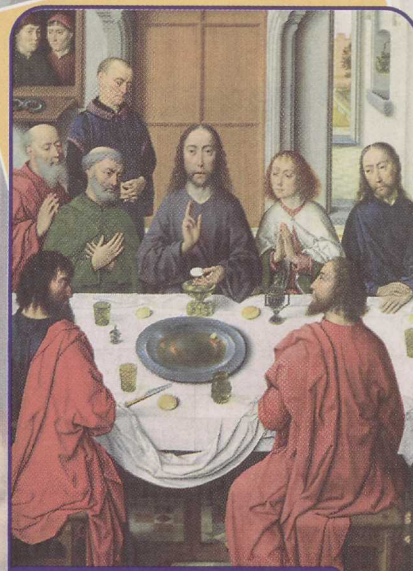
Madalmaad on tuntud oma ilmakeuulsa maalikunsti poolest, sestap teemegi nüüd juttu maalikunstist. 15. sajandil arenesid Flandria linnad kiiresti, Brüggesse ja Genti kogunes juba sajandi alguseks tohutuid rikkusi, mis said materiaalseks eelduseks kunsti arengule ja õitsengule Flandrias. 15. sajand kujunes kunsti arengule väga soodsaks ka seetõttu, et Pariisi senine tähtsus kunstikeskusena tuhmus. Madalmaade meistrid ei läinud enam mujale tööd otsima, vaid jäid kodumaale, kus loominguvõimalu-

sed olid erakordselt soodsad. 15. sajand oli eelkõige tahvelmaali, aga ka portreemaali tormilise arengu aeg.

Üks Madalmaade maalikunsti 15. sajandi suurmeisterid on **Jan van Eyck** (1390 - 1441), kes oli muuhulgas Burgundia hertsogi Philippe Hea õuemaalija ja kammerherra. Tema kuulsaimaks teoseks on 24st pilditahvlist koosnev Genti altar (1432). Traditsioonilised piiblistseenid on siin peenmaalitehnika abil muudetud käegakatsutavalt reaalseks ja elavaks. Van Eycki värvide kalliskivitaolist sära ja justkui sisemist hõõguvust on peetud järeleaimamatuks. Ruumikujutuses astuti oluline samm edasi – tausta helkiv kuldtoon asendus maastiku ja arhitektuuriga, näiteks "Kantsler Rolini madonna" taustaks on pildi sügavusse suunduv linna-vaade, mille kõiki üksikasju on võimalik näha üksnes luubiga. Van Eyck oli ka suurepärase porteemeister, üks portreekunsti kui iseseisva kunstžanri rajajaid.

Rogier van der Weyden (1400 - 1464) on 15. sajandi Madalmaade teine suurmeister, omaaegne hinnatu maalikunstnik Brüsselis. Tema suurteos on "Kristuse ristilt võtmine". Erinevalt Van Eyckist oli Rogier vähem huvitatud detailidest kui draamatiliste tunnete väljendamisest ja teose üldmuljest.

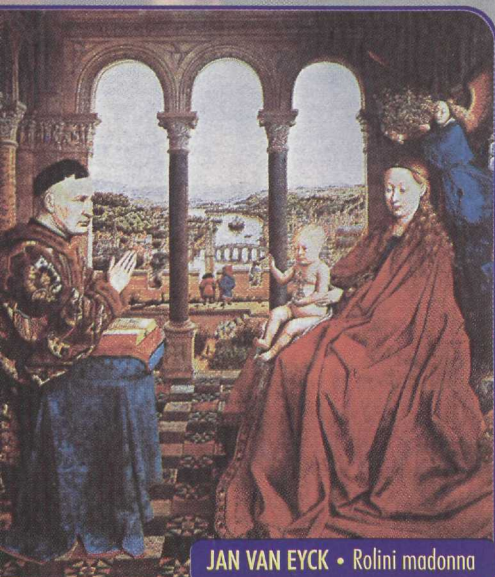
Pärast Rogieri oli Madalmaade maalikunsti hulgas tähtsaim meister **Dirk Bouts** (1420 - 1475), kes elas ja töötas Leuvenis. Tema loomingu keskseks teoseks on "Püha Sakramendi altar", esmakordselt Madalmaade maalikunstis on siin ruum perspektiivi seisukohalt täiesti õigesti üles ehitatud. Bouts oli mõjukas meister, kõige hinnatavamad on tema teoste maalilised väärtused: enamasti sooja koloriidi sügavuse ja jõu poolest ei leidu talle võrdset terves Madalmaade 15. sajandi maalikoolkonnas.

DIRK BOUTS • Püha sakramendi altar

15. sajandi viimane kolmandik oli tahvelmaali tormilise arengu läbi teinud Brügges kunsti vaikse järelõitsengu aeg. Hinnati kõike kaunist, rahulikku ja tavapärast, mitte aga uut ja ärritavat. Neid ideaale väljendanud meistritest tõusis kõige kõrgemale **Hans Memling** (1433 - 1494). Tema kunstile iseloomulikud jooned on pehmus ja armsus, ta kujude poosid on elegantsed, näod meeldivalt kaunid. Memling oli kuulus ja tema ümber koondus arvukalt kunstnikke, tema töökojas õppis ka tallinlane **Michel Sittow**, kellest tuleb juttu juba järgmises numbris.

Ilvi Liive

JAN VAN EYCK • Rolini madonna

ROGIER VAN DER WEYDEN • Ristilt võtmine

HANS MEMLING • Mees medaliga

Saaremaa pealinnas Kuressaares asub üks suur ja huvitav vaatamisväärsus, mida tul-lakse uudistama igalt poolt maailmast. See on Kuressaare piiskopiloss – paksude kivi-müüridega päris loss, mida ümbritsevad kaitsevallid ja -kraavid ning ilus lossipark. Ka paljud Eesti koolilapsed külastavad Saaremaal ekskursioonil olles piiskopilossi, mis kannab rüütliromaanide hõngu ning on tänaseks kujunenud väärt muuseumi- ja kontserdipaigaks.

Kuressaarde ehitati loss umbes 650 aastat tagasi, kui linn kandis veel vana-aegset nime Arensburg. 1227. aastal vallutasid Saksa ristsõdijad Saaremaa täielikult. Siis tekkis neil vajadus rajada siia püsiv peatumispaik, et kaitsta oma piiskoppi ja iseennast kohalike eestlaste eest, kellele sakslaste ülemvõim ju sugugi meeldida ei saanud.

Rasketest dolomiitplokkidest lossi ehitamine võttis aega vähemalt 40 aastat, arvatakse ka, et isegi kauem. Loss ehitati nelinurkse kolmekorruselise kindlusena, millel oli väike sisehoov ja kaks torni – kaitse- ning, pikem ja peenem, vahitorn. Suures lossis olid olemas kõik vajaminevad ruumid alates käimlastest ja köögist, lõpetades eluruumide ja pidusaalidega. Peale lossi valmimist ümbritseti see väljast 7 meetri kõrguse müüri- ning hiljem ehitati juurde ka suurtükitornid, millest on tänaseks säilinud üks.

Kuressaare loss ja selle ümbrus on aastasadade jooksul käinud käest kätte, kuuludes peale ristirüütlike taanlastele, siis rootslastele ja seejärel Vene vägedele. Igaüks neist täiendas ja lisas midagi – taanlased täiendasid vanu müüre, ehitades nende peale paksud muldvallid, samuti bastionid ehk nurgakindlustused ja kaitsekraavid, rootslased rajasid aga ravelliinid ehk eelkindlustused ja lossi praeguse peasissekäigu. Venelased omakorda täiustasid nii bastione kui lossivalle, kuid müüsid kindluse möödunud sajandi keskel siiski maha Saaremaa rüütelkonnale, kes loovutas selle hiljem Saaremaa Muuseumile.

Viimase 100 aasta jooksul on lossi kaks korda põhjalikumalt restaureeritud: käesoleva sajandi alguses ning aastatel 1968-1985. Lossi algne sissepääs, mis taastati paar-kolm aastat tagasi, asub ainukese suurtükitorni juures ning sinna pääseb üle vallikraavi puitsilla kaudu.

KURESSAARE PIISKOPILLOSS

Legende on lossi kohta kaks:

üks räägib seina sisse müüritud rüütlist, teine sellest, et lossis olevat asunud oma karuauk ning seal elavaid metsloomi olevat toidetud sõnakuulmatute inimestega... Tegelikult oli vahitorni ümbritseval sügaval šahtil, mis torni lossist eraldab ning mis sellele legendile ilmselt aluse pani, hoopis kaitseülesanne. Juhul, kui vaenlane lossi pääsenuks, põgenenuks piiskop ainukese sissepääsu, puust tõstesilla kaudu vahitorni ja tõstnuks silla üles. Nii oleks ta olnud ülejäänud lossist eraldatud ja jäänudki vaenlasele kättesaamatuks.

Lisaks lossi peakorrusel asuvatele avaratele saalidele, kus on suvel ülevaalt mitmeid näitusi ning kus hea akustika tõttu korraldatakse ka kontserte, on lossis kitsad, kivist müüritreppidega käigud ning põnevad nurgatagused. Omapärasemateks ruumideks on nn. kapiitlisaal, samaste ja nõtkete võlvkaartega ruum, kust pääseb otse väikesesse lossikabelisse. Eraldi asub piiskopi eramu, väike pime kivilavatsiga toake, kuhu piiskop väidetavalt tülide ajal varjus. Ülevaalt kaitsetornist aga, kus praegu asub kohvik, avaneb ilus vaade nii lossipargile kui merele.

Lossi ülakorrusel asuvates ruumides on väljas Saaremaa ajalugu alates muinasajast kuni 1940. aastani. Näha on mitmeid vanaaegseid esemeid erinevatest ajajärgudest – nii mööblit ja tarbeesemeid, münte ja riietust, masinaid ja teisi töövahendeid kui ka näiteks puutahvel tekstiga "Röwel-Mörtsukas", mis riputati kaela kurjategijatele 200 aastat tagasi. Et saarlaste elus on merel eriline koht, on väljas ka mitmeid

meremeeste elu ja tööd iseloomustavaid asju.

Lossi keldrikorrusel asub Saaremaa Muuseumi loodusosakond, kus on võimalik põhjalikult tutvuda Saaremaa geograafia, taimede ja loomadega. Siit saab külastaja teada, et Saaremaa kõige iseloomulikumaks taimeks on kadakas. Loodusosakonnas on palju huvitavaid fotosid, skeeme ning linnu- ja loomafotoseid.

Omaette universaalne paik on lossi hoov, kus traditsiooniliselt toimuvad nii Saaremaa laulu- ja tantsumängud ja suuremad vabaõhuetendused kui ka rock-kontserdid ja diskod. Möödunud suve suurürituseks olid siin aga hoopis Kuressaare Ooperipäevad.

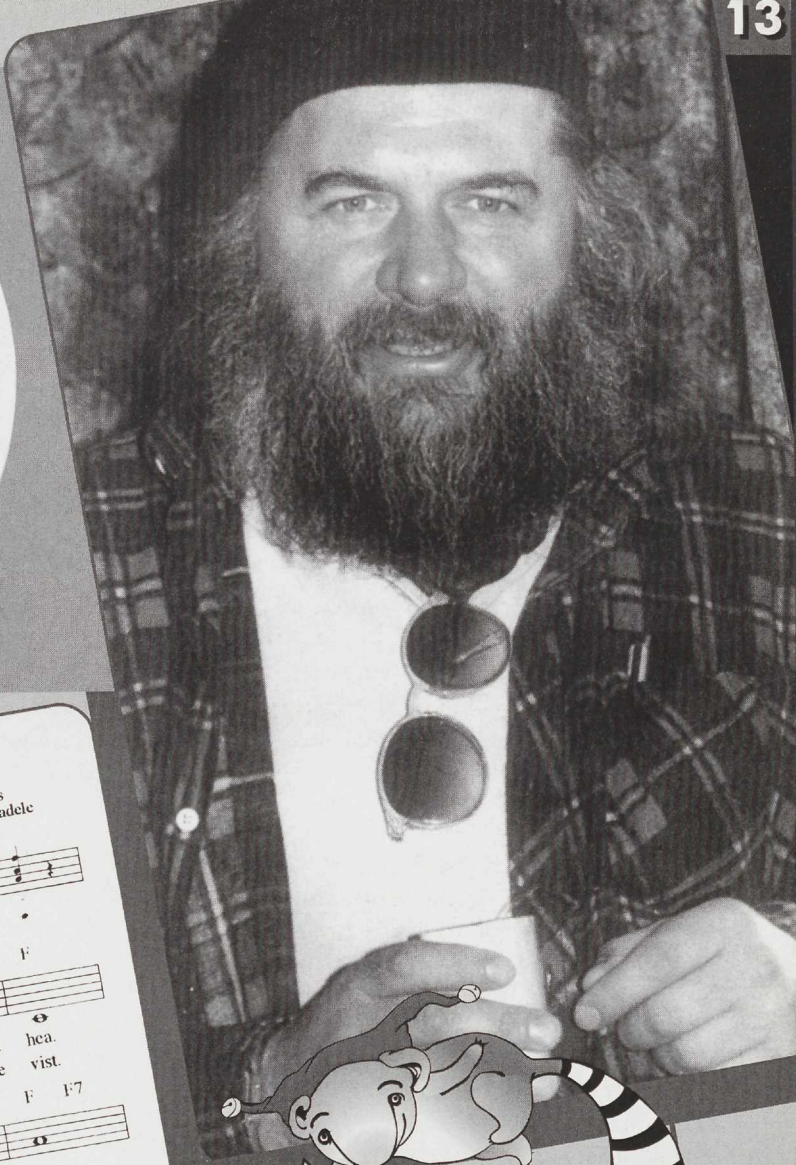
Kogu ehitist, keskajahõngulist lossi koos kaitsevallide ja -kraavide, ravelliinide ja säilinud suurtükitorniga kutsutakse linnuseks. Kuressaare piiskopilinnus on haruldane ja väärrib Saaremaale sõitmist selle poolest, et see on ainus omalaadne, terviklikult säilinud kindlus Baltimaades.

Ja mine tea – kui hästi otsida, siis võibolla on siin säilinud mõni rüütelgi!?

Tiina Linno

Lühikesed luuletused, habe aga pikk...
 See ei ole jõuluvana ega päkapikk!
 Nime poolest Ott, kuid karu pole mingil juhul –
 laulda ja ka luuletada tahab igal puhul,
 koera poisi kombel ikka naeru täis tal suu –
 lapsed, kes see olla võiks?
 (Ott Arder, kes siis muu!)

Viimees Vanaisa Illi viis
Ott Arderi sõnadele

1. Mul - le meel - dib num - ber viis,
 2. E - ga kee - gi tea - da suu - da

Meel - dib uud - ne lau - lu - viis,
 Mi - na sel - geks püü - an saa - da

Po - pi - te - ge - mist küll po - piks pi - da - da ei häs - ti saa,
 Hea on mõis - ta, hea on tea - da! A - ga kui saan ka - he, siis

a - ga kui jääb ae - ga na - piks, siis ma möt - len: hol - la -
 an - nab numb - reid nõn - da sea - da. 2 + 2 + 1 =

laa!
 5, 2 + 2 + 1 = 5! Vohh!

HEA LAPS ning
 ta sõbrad ja sugulased
 õnnitlevad küünlakuu
 sünnipäevalast
OTT ARDERIT,
 kes on poole sajandi
 jooksul lugejate
 rõõmuks suureks
 meheks kasvanud!

KÄBIKUNINGAS, pähklipureja, sabaga välk...

Pargis või metsas nõtkelt puult puule hüppavat pähklipurejat vaadates ei tule meil pähegi seda koheva sabaga olevust näriliseks nimetada. Aga nii see on: tänu oma peitelteravatele lõikehammastele ja muudele hammaskonna eripäradele kuuluvad oravased näriliste suurde seltsi, mis asustab kõiki mandreid peale Antarktika.

Oravate perekonda kuulub 55 eri liiki, ja peaaegu kõigi liikide käbikuningad on tublid toiduarvud – isegi troopikas elades ei larista nad toiduga, vaid peidavad ülejäägid sala-aitadesse: juurte alla, puuõnsustesse ja mujale. Meie hariliku orava kauged sugulased lendoravad, kes elavad Lõuna-Aasias, kasutavad nii puhke- kui peidu-

paigaks koguni näritud kookospähkleid. Harilikke lendoravaid leidub, muide, haruharva ka Eestis ning see liik on meie maal kantud Punasesse raamatusse. See oravaliik, keda Eesti metsades kohtame, kannab nime “harilik orav”. Harilik orav poegib 2 korda aastas – kevadel ja suvel, pesakonnas on 3 – 10 poega. Vastsündinud oravapojad on pimedad ja paljad, pesast lahkudes tõmbab ema neile pehmest pesamaterjalist “teki” peale. Silmad lähevad oravabebidel lahti umbes ühe kuu vanuses, pesast välja lubatakse neid alles pooleteise kuu vanuselt. Enne pesast lahkumist toidab emme neid ainult oma piimaga.

Kuigi käbikuninga nimi viitab sellele, et orav elutseb okasmetsades, leidub troopilisi oravaliike (näiteks peesi- ja palmioravad), kes ronivad palmioksi mööda ja kiiguvad liianidel, Põhja-Ameerikas levinud hallorava elu on aga seotud peamiselt lehtpuudega. Peesioravad (kes on

oma nime saanud sellest, et hommiku- ja õhtutunnid veedavad nad puuokstel peesitades) on Gambias tuntud kakao- ja kohviistanduste kahjurina. Hiinas elav kaljuorav aga kannab põsetaskutes oma pesa lähedusse rajatud panipaika 10 kilo ringis seemneid, kuivatatud seeni ja vilju.

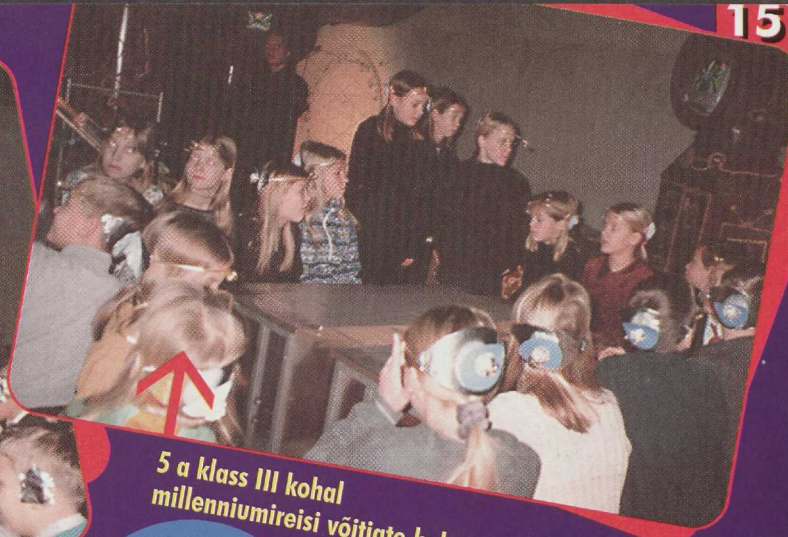
Oravate uurijad on, muide, välja selgitanud, et käbikuningad pole sugugi nii kerglased nagu Tove Jansoni Muumitrolli-raamatu orav. Nimelt talletavad nad oma panipaikadesse ainult kvaliteetset, hästi säilivat toidukraami, kiiresti riknevad palad aga söövad kohe ära.

Leidub oravasi (näiteks suslikud ja mitmed ümisejaliigid), kes suiguvad hilissügisel talveunne, kuid meie tubli harilik orav on aktiivne aasta ringi, ainult et suvise punakaspruuni kasuka vahetab ta talveks hallikarvalise vastu. Kui oravat pahad inimesed, kassid ja koerad ei kimbuta, siis lubab ta lahkesti ennast imetleda. Vahel tuleb ta toiduotsingul mõne maja rõdule või linnusööklaasse – siis võiks pererahvas teda paari pähkli või päevalilleseemnetega kostitada. Orav sööb meelsasti ka aprikoosi- või ploomikive – ainult et kompotist võetud viljaluid ei maksa talle pakkuda – need võivad sinihappesisalduse tõttu käbikuninga tervisele tõsise hoobi anda. Las ta rõõmustab meid oma hüpetega, see kaunis sabaga välk.

Alma Stern

Stjuardessid pakuvad abi V b klassi reisijatele kosmoselaeval

5 a klass III kohal millenniumireisi võitjate hulgas

Loo kool kõige täiega kosmoses!

Kujuta ette, mis tunne sul tekiks, kui oma koolisaa- li astudes märkaksid, et tumeda taevalaotuse ja hõbevalgete pilvede taustal helgivad seal kolme piloodi ja kuue stjuardessi hõbedased skafandrid! Valgus on muutunud hämaraks, kõlab kosmiline muusika – mis muud, kui tuleb koos kogu kooliga vanale heale Maale hüvasti öelda! Veidi ehmatav, kas pole?

Loo keskkooli õpilastega just selline asi juhtuski, kuid õnneks olid nad niisuguseks sündmuseks valmistunud juba sügisest alates, ja kunstiõpetajat Indrek Raudseppa ning tema kolleege Ebe Talpseppa ja Mare Rasvat polnud põhjust umbusaldada: ega's nemad ikka oma õpilasi suurde musta auku juhi!

Oktoobri algul ilmus koolimaja seinale suur millenniummistend, millel oli iga selle aastatuhande sajandi kohta oma lahter: 0 – 100, 101 – 200 jne. Sellele standile otsisid huvipakkuvaid uudiseid kõik V – XII klassi õpilased. Seda, et esimene eestikeelne piibel ilmus 1739. aastal, võib teada saada ka õpikuist. Kuid 1701 – 1800. a. standile ilmunud teade, et 2/3 selle suurteose väljaandmisrahadest maksis kinni Maardu mõisa omanik krahv von Bohn, oli paljudele üllatuseks. Iga uudise eest sai selle avastaja 2 millenniumi-logo, mille kujundas samuti õpetaja Raudsepp. Kahe kuu jooksul said standid ülenisti põnevaid informatsiooni täis. Eriti agarad kogujad olid Va, Vla, VIIa ja IX klasside õpilased.

Sajandite tarkused pagasiks, asutigi enne koolivaheaega kosmosereisile.

Kõlas esimese piloodi pöördumine: "Meie meeled, inimkonna sajandeid kogutud teadmised ja iidsed salatarkused

aitavad inimkonna iga liikme, ka meie tänase kosmoselennu reisijad, uude aastatuhandesse – uhke aastanumbri 2000 lävele."

Kosmoselend hõlmas Vana-Hiina horoskoobimärkide järjestuses nii planeete kui tähekoosid. Kõigepealt jõuti Jäära tähtkujusse, järgnes Sõnn ja nii edasi. Iga tähtkuju õpiti tundma kolme küsimuse põhjal: mis on iseloomustav hüüdlause, kes on siinsed sajandite suurkujud, missugused on nende saavutused kirjanduse, kunsti, teaduse vm. vallas ja mida toob algav aasta 2000. Näiteks on Ambur prohvet ja tema hüüdlause kõlab: "Ma näen!" Amburi tähtkujus sündinud Walt Disney joonistas kõigile tuntud Miki-Hiire. Küsimus: milline oli W. Disney esimene täispikk mängufilm? Õigus oli neil, kes teadsid, et see oli "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi".

Reisi ajal jõudsid tänu stjuardessidele vastused kiiresti juhtkonnani ja sealt projitseeritult ekraanile. Kuigi reisi pikkuseks oli ette nähtud 90 minutit, lendas aeg märkamatuks. Lisaks lähedale tähesõidule ootasid osavõtjaid auhindadki.

V – VII klassi õpilastest sai esikoha VIIa klass, teisele kohale tuli Vla ja kolmandale Va klass. Stenditeadete kogumises oli ületamatu Kristjan Männik, kes üllatas kõiki tervelt 111 millenniumiuudisega, 46 uudist kogusid Merle Talviste ja Tuuliki Širokova, 37 uudist leidis Diana Leoste ja 35 minevikuteadet tõi Kirsika Lauk. Tegelikult võitis kogu kool, sest võistlus õpetas kõiki infomeres surfama ja kogutud teadmisi oskusteks muutma.

Loo keskkool on juba mõnda aega kosmosest tagasi ja kõik klassid jätkavad oma tööd tükk maad targemana.

Maire Papp

KAVALAD KÜSIMUSED

Need küsimused esitas
meie klassile uus
matemaatika õpetaja.
Püüdke teie ka neist jagu saada!

1. Tottoo emal oli kolm poega.
Üks oli Pim, teine oli Pam.
Aga kolmanda poja nimi oli
hoopis isemoodi. Missugune?

2. Kasel on 5 suurt oksa, igal oksal
on 3 suurt haru, nendel omakorda
igaühel 2 väikest haru, iga haru küljes
kasvab aga 5 lehte. Mitu õuna
kasvab sellisel puul?

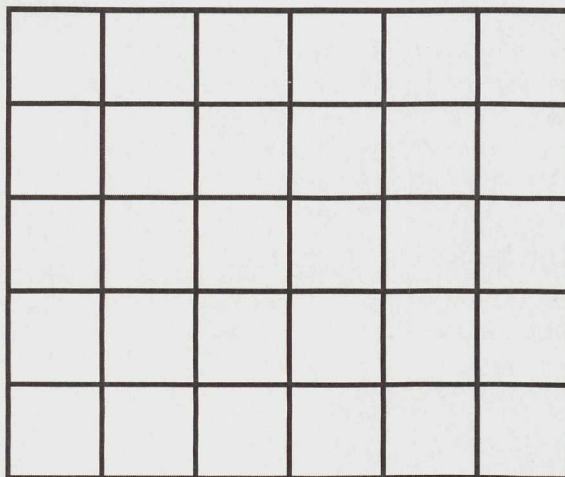
3. Sa oled lendur ja sõidad oma
lennukiga Moskva, Aafrika ja
New Yorgi vahet. Moskvast lahkudes on
sinu lennukil 150 reisijat. Aafrikas lahku
lennukist 25 reisijat ja peale tuleb sealt
13 inimest. New Yorgis läheb lennukilt
maha 100 reisijat ja peale tuleb neid 50.
Moskvasse jõudes on lahkumas 88 reisijat,
ülejäanud sõidavad Aafrikasse edasi.
Kui vana on lendur?

Tiina Sinisoo Rakverest

Õige lahenduse korral
saad ruutudesse ülevalt-alla
ühe kuu nimetuse.

	vedel aine					
naine või ...	M	E	E	S		
	eesti laste organisatsioon					
	lõuna-maa puuvili					
vana või	N	O	O	R		
	maa kaaslane kosmoses					
	vaikselt	T	A	S	A	
Eesti presidendi perekonna nimi	M	E	R	I		

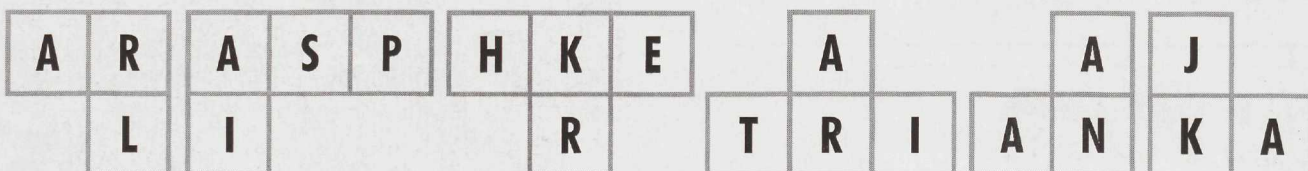
Teelemari Loonet
Raplamaalt

Nimekujundid

Paiguta antud kujundid ruudustikku nii, et vasakult paremale lugedes saaksid neli eesti poisi-nime ja ühe eesti tüdrukunime. Tüdruku nimi ongi mõistatuse lahenduseks.

Nele Luik

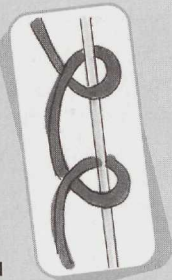
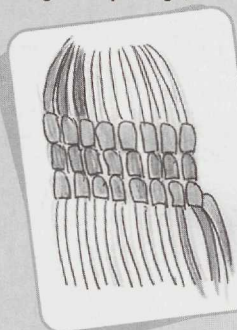

SÕBRAPÄEVAKINK

Gaidid ja skaudid teevad sõpradele meelsasti ise kingitusi. Üks levinumaid nende hulgas on sõbrapael. See võib käia käe, jala, sõrme või isegi pea ümber. Ka sina saaksid väikese vaevaga oma sõbrale ilusa kingi teha, millega teda sõbrapäeva puhul meeles pidada.

Tee nii:

1. Vali kaks või kolm värvi ja lõika neist kolm 2m pikkust tükki. Murra lõngad kahekordseks ja tee murdekohast natuke kaugemale sõlm, nii et tekib väike aas. Pane värvid järjekorda, läbi aasa haaknõel ja kinnita need mõne tugeva asja külge, kust nad tõmmates lahti ei tule.
2. Alusta sõlmimist vasakult kõige äärmise lõngaga. Tee kaks sõlme järgmise lõnga ümber, suunaga alt üles ja pinguta pärast iga sõlme.
3. Jätka samamoodi ja tee sama lõngaga sõlmed kõikide teiste lõngade ümber. Ära unusta lõnga pingutada pärast iga sõlme. Lõng, millega sõlmi tegid, jääb lõpuks paremasse serva.
4. Nüüd võta uuesti vasakpoolne lõng ning tee sellega sõlmed kõikide teiste lõngade külge. Järjekord jäägu samaks. Jätka samamoodi, kuni lõngadest on järele väikesed otsad.
5. Tee lahti haaknõel ja sõlm, mis lõngu koos hoiab, ning sõlmi kõik lõngad paarikaupa kokku, nii et tekiks võru. Otsad võid nõelaga põimides peita võru sissepoole. JA ONGI KINGITUS VALMIS!

VEEBRUARIL PEAVAD

GAIDID JA SKAUDID MÕTETE PÄEVA

Mõtetepäeva tähistatakse just 22. veebruaril, kuna see on skaudiliikumise algataja Robert Baden-Powelli ja gaidiliikumise algataja Olave Baden-Powelli sünnipäev. Juba üle 70 aasta peetakse seda päeva oluliseks. Kõik skaudid ja gaidid kogu maailmas mõtlevad siis üksteisele. Saadetakse tervitusi erinevatesse riikidesse, tehakse ka sõpruskohtumisi ning ollakse üleüldse igatpidi rõõmsad selle üle, et maailmas nii palju sarnaste huvidega noori on.

Soovime teilegi KÕIKE HEAD MÕTETEPÄEVA PUHUL!

OLE VALMIS!

SALANURK

• Salanurgas on iga kord midagi salakirjas kirjutatud. Kui saad lahenduse teada, saada see toimetusse. Järgmises numbris avaldame ka õige vastuse.

Vihjena lisaks, et seekordse salakirja lugemiseks on kaval kasutada peeglit.

Երիզի Թաքնիզի շօռնվար ինչպի շօրրաթեւա;

Kriimsilma laager

Sina, kes Sa oled kuni 11-aastane poiss või tüdruk, tule meie toredasse Kriimsilma laagrisse, mis toimub 24.-26. märtsini 2000. a. Läänemaal, Taebla Gümnaasiumi ruumides.. Seekord on meie laager tervishoiuteemaline.

Sa saad teada, kuidas paremini hoolitseda enda tervise eest ja kuidas aidata teisi hädas.

Laagris on Sul võimalus matkata, lõkkeõhtul esineda, tegevuspunktides meisterdada ja palju muud põnevat ette võtta.

Osavõtumaks on 75 krooni.

Helista kuni 17. märtsini telefonil (2) 6 781 601 või 250 10 425

Skautlike tervitustega, Birgit Villa
Kriimsilma laagri juht

NB! Messil TEEVIIT ' 2000

on ka Eesti Gaidide Liidul ja Eesti Skautide Ühingul oma boksid, kust saab infot kõige toimuva ja huvipakkuva kohta! Olete oodatud!

Täitsa hambad!

Algus jaanuarinumbris

Vanaemale pandi suhu valehambad ja nüüd on ta suu palju ilusam kui minul. Kas ka lastele pannakse valehambaid? Kui vanalt?

Lastele pannakse valehambaid väga harva, parem on neist mitte unistada. Targem on oma suus oleva varanduse eest korralikult hoolt kanda – parandada õigeaegselt kõik see, mis katki läinud.

Iseasi on see, kui näiteks jalgrattaga kukkudes jäädakse ilma esihammastest – siis on ortodontiline abi vajalik. Väikestele lastele, kellel on suus veel piimahambad, reeglina siiski proteese ei panda ka selliste traumade järel, sest nad on üsna tülikad kanda. Sellegi poolest tasub minna arsti juurde ka neil, kes on rulluisutades või jalgrattaga kukkudes piimahammastest ilma jäänud, sest enne õiget aega suust eemaldatud piimahammaste kohale võivad kasvada vales asendis jäävhambad, samuti võib juhtuda, et mõni neist võib puudu olla. Seepärast tuleks ikka arsti juures käia kontrollimas, et võimalikke vääringuid varakult avastada.

Kas piimahambaid tasub plombeerida, kui nad niikuiini ära tulevad?

Kindlasti tasub. Vanasti arvati küll, et mis neid piimahambaid parandada – kuid siis olid piimahammaste plombeerimiseks ette nähtud materjalid väga madala kvaliteediga ja ka parandatud hambad lagunesid kiiresti. Ka piimahambaid tasub parandada korralike materjalidega. On piimahambaid, mis tulevad ära 10-11-aastaselt – kui neisse 2-3-aastaselt saadud auke ei parandataks, siis laguneksid nad esimestel kooliaastatel täiesti.

Kui piimahamba äratulekuni on jäänud mõni kuu, siis tekib temas loomulik resorbeerumine (ta hakkab lagunema, et jäävhammas saaks tulla) – sellised hambad ei kuulu tööpoolest ravile. Väga kergesti aetakse

piima- ja jäävhambad segi – olen ise näinud lapsi, kelle suus on jäävhambad täiesti ära lagunened, kuna nii laps kui ta ema pidasid neid piimahammasteks, mis niikuiini ära tulevad. Arsti käest nõu küsides on selliseid asju võimalik õigeaegselt avastada.

Miks purihammastesse tulevad augud kiiremini kui esihammastesse? Kas vastab tööle, et mõned modellid lasevad purihambad välja tõmmata, et nägu oleks kõhnem?

Sellise modelli nägu, kes on mõnest purihambast ilma jäänud, ei näe kindlasti kenam välja – põsed võivad küll lohku vajuda, kuid see ei muuda teda kaunimaks. Purihambad ei lagune kiiremini kui esihambad, kuid nende lagunemine on märkamatum. Purihammaste mälumispinnas on palju uurdeid ja kui need on puhastamata, siis võivad augud sinna kergemini tekkida kui esihammastesse, mille pind on suhteliselt sile.

Kas hambahari on väga oluline?

On küll! Hambahari on meie hammastiku kaitsel kõige tähtsam tööriist. Poest või apteegist uut harja ostes vali kindlasti selline, mille harjased pole liiga kõvad ega jäigad. Hambapastadest tasuks eelistada lastele mõeldud tooteid – neid on praegu müügil üpris heas valikus. Loodetavasti pole lugejale uudiseks see, et hambaharja ei laenata – isegi mitte parimale sõbrale või sugulasele. Soovitatav oleks, et iga pere-

liikme hambahari asuks vannitoas eraldi topsis või siis kaetaks harjaste poolne ots plastkattega.

Hammaste pesemine ei käi sugugi siuh-sauh, nagu mõned lapsed arvavad. Ühtviisi hoolikalt tuleb puhastada nii hammaste sise- kui välispinnad (joon 1,2) ning seejärel loomulikult ka mälumispinnad (joon 3). Ära arva, et kui su purihambaid naeratades silma ei paista, siis võid need puhastamata jätta – ka sinna võivad pisikud ja toidurasad peitu jääda. Hambad vajavad puhastamist VÄHEMALT kaks korda päevas – pärast hommikueinet ja enne magamaminekut, kuid soovitatav oleks pärast iga söögikorda suud loputada või pruukida ksülitooliga nätsu. Nätsuvastaste kurvastuseks tuleb öelda, et hammastele on head närimiskummid ainult head – iseasi on muidugi see, et kõikjal lihtsalt ei sobi, näts suus, ringi käia.

Vastab doktor Tammekand TEL: 646 7066

ALGUS JAANUARINUMBRIS

KALLIS VÄIKE ASI ÜLLE TÕNUMAA

ÄKKI TORMAS ÜKS SUUR TÄDI PÕMMDI VASTU ERETIT. ERET KUKKUS PIKALI. TA OLII NII IMESTUNUD; ET EI HAKANUD ISEGI NUTMA. TA SAI HOOPIS KURJAKS.

"MIS SA TEED? MA LÄHEN JU KATKII!" PAHANDAS ERET. TA AJAS END KIIRESTI PÜSTI JA TÕUSIS VARVASTELE.

"KAS SA EI NÄE SIIS MIND?"

"JAJAH, EGA VIST INIMESED MÄRKA NII VÄI-

KEST ASJA NAGU LAPS," OHKAS EMA.

TÄDI PALUS VABANDUST. TAL OLEVAT KIIRE OLNUD JA TA EI MÄRGANUD LAST.

"EMA, KAS MINA OLEN VÄIKE ASI?" KÜSIS ERET.

"JAJAH, ÜKS VÄIKE KALLIS ASI," NAERIS EMA. "EI, TEGELIKULT OLED SA EMA KALLIS VÄIKE LAPS," LISAS TA JA KALLISTAS ERETIT. "LAPS EI OLE ASI. SEE OLII NALI."

"AH NIIMOODI," ÜTLES ERET.

NÜÜD TÕSTIS EMA ERETI OMA ÕLALE ISTUMA.

"NII PAISTAD SA VÄLJA KÜLL," ÜTLES EMA.

"JA NÄEN HÄSTI KAUGELE KAH," ARVAS ERET. INIMESED TULID VASTU JA NAERATASID. MÕNED LEHVITASID. ERET LEHVITAS VASTU.

"MIS SU NIMI ON? KUI VANA SA OLED?" KÜSIS ÜKS TÄDI.

"OH, TA ON NII VÄIKE, ET EGA TA VIST TEA," ARVAS TEINE TÄDI.

"TEAN KÜLL," ÜTLES TÜDRUK. "MU NIMI ON ERET JA MA OLEN KAHENE. VARSTI SAAN KOLM. OLEN EMA VÄIKE KALLIS ASI."

"ERET!" ÜTLES EMA KEELAVALT.

"JA-JAH, MA TEAN," NAERIS ERET. "LAPS EI OLE ASI."

JOONISTAS EVE KASSIN

Maire Metsäär

SEIKLUSED TEEL ANGLA TUULIKUST KARJA KIRIKUNI

(Vana-aja pildikesi Saaremaalt)

Algus jaanuarinumbris

...

Tasane koputus aknale lõpetas haige lapse talvepildi meenutamise. Akna taga ootas Oru Kuti vanem õde Virge. Kuulnud, et Mirjam Kutist midagi ei tea, asutas Virge minekule. Mirjam peatas suure tüdruku, küsides: "Miks Kõnnu Villu sind pesahüljeseks hüüab?"

"Kõnnu Villu on loll! Ütle talle, et teda ennast kutsutakse jänkutäkuks ja sääsesõnniks! Kui meite Kutt tuleb, käsi tal Kirikuriidu teerajale tulla – hõilaku meid, oleme metsast musta mulda võtmas. Varsti jaanipäev, viime mulla surnuaia haudadele. Seks ajaks peavad hauad korras olema."

Mirjami enesetunne paranes. Juba kippus naergi peale. Pesahüljes – kena sõna! Koolist rääkis lapsele Elts. Nad mängisid mängukooli. Vahel oli Eltsu ema ka õpetaja. Tema lugese piiblist jõululapsest ja Paabelist, kus keeled segamini käksid. Natuke õpetanud, koputas Elts ühe toru pihta – siis algas vahetund, õpilane võis õue jooksmas minna. Päriskoolis pidavat kella helistatama.

Ühes koolitunnis olla õpitud igasuguseid linde tundma. Õpetaja rääkinud: "On linde, kes lõunamaalt igal kevadel oma endisesse pessa tulevad. Kuldnokk tuleb ju alati oma pesakasti – ta on pesahoidja lind. Mõned linnud teevad oma pesa igal kevadel uude kohta – need on pesa hüljavad linnud." Muidugi teadsid suured lapsed ka meres elavatest hüljestest, kes pole ju üldse linnud.

Virve olevat hiljem õpetajale vastanud, et on pesahoidjad linnud ja on pesahüljesed. Kõnnu Villu rääkis, et siis olla kogu klass "hirnunud".

Seda, et Villut koolis sääsesõnniks sõimati, teadis väike tüdruk ka. Äkki tuli tal pähe kole mõte: aga kuidas mind koolis kutsuma hakatakse? Kuni nad Kutiga riidu läksid, tänitas poiss ikka: "Pirjam, pii, pipatii, pideriku, pilliskuku, pissi, pissi!"

Kui külas talvel enne jõule kooliõpetajatele lastele jõululaule õpetati, siis räägiti, et päkapikud tulevad suurte puude juurte alt välja häid lapsi otsima. Kuid ka jaanipäeva oodati mitu nädalat varem. Enne jaani oli sõnnikuveo aeg, must ja ropp töö. Lautade juurde õuele pudenes veopäeval haisvaid sõnnikulatakeid. Kärbsed, need muidu

Virve
olevat hiljem
õpetajale vastanud,
et on pesahoidjad
linnud ja on
pesahüljesed.

rahulikud putukad, said sõnnikuveost stressi. Teadmatuses lendlesid nende mustad parved tühjade laudaseinte vahel. Alles siis said kärbsed rahu, kui lehmad õhtul jälle lauta tulid ning kärbsed nende higistele jalgadele puhkama laskusid.

Külatüdrukud koristasid jaani eel karjateelt ja õuest kuivanud sõnnikulatakeid, õued pühiti üle, kummelimuru niideti tasaseks.

Mirjami ülesandeks oli kesalt kaks kartulikotitait maltsa kitkuda. Talus elati kokkuhoidlikult – sigadele kulus ju malts ära, mis sest kesal sõnnikuga sisse künda! Lapsele öeldi vanasõna: "Kelle jalg tatsub, selle suu matsub."

Päev enne jaanilaupäeva tõmbus aga taevas vingu. Soe sumedus püsis, tibutas vihma. Suured inimesed rõõmustasid: mis veel paremat tahta! Teada ju, et enne jaani sadav vihm täidab salved! Aga noorte väljavahetused jäid nigelaks: jaanitule ääres seistes peksa muudkui lepaokstega säärtelt sääski!

Jaanilaupäeva hommikul emaga karjamaalt tulles sai Mirjam teada, et nüüd tuleb noppida seitset sorti lilli. Ööviulid, neitsitinaid, kurekellad, kullerkupud ja võhumöögad kasvavad karjatee ääres, neid viidigi koju. Ema arvas, et ega's tütre praegu kohe seitset sorti tarvis ka ole: las läheb veel aastaid mööda, kuni neiuks saab. Siis pangu jaanilaupäeval lilled padja alla ja söögu õhtul soolast.

"Miks?" uudishimutses tütar.

Siis pidi unes joogijanu tulema ning peigmees tuleb unes juua andma. Mirjamile see üldse ei meeldinud: mõtle, suurest peast pargi igal jaanilaupäeval soolast kala süüa, et öösel joogijanu tuleks!

Vihm – puhas soe suvevihm – jõudis jaanilaupäevaks kõik lepalehed tolmust puhastada. Jaanipäeval hellitas päike kõrgeks kasvanud rohelisi rukkikõrsi. Rukkilillede sinised õiekesed eputasid pidupäevalikult teeraja ääres, mida mööda rahvas surnuaeda ruttas. Surnuaias nägi juba kaugelt tuttavaid. Naised seisid haudade vahel troppides. Ega kirikuõpetaja juttu nii väga kuulatudki. Emad vaatasid teiste lapsi: "Vaata, kus su poiss pikkust juurde võtnud!"

Või "Näed sa, su tüdrukul nõnda punane suu – ega's sa'p värvi teda?"

Pealelõunal algas Karjakuulas Kõnnu Aadu kavandatud spordimängude seeria.

Kõige enne pidid kahe küla lapsed mööda maanteed keppidega ühte puust ketast veeretama. Keskkoolest poole kilomeetri kaugusel oli püsti pandud üks "värav" ja kummalegi poole sama kaugele lõpetamise märk. Meeskonnad võistlesid, kumb saab ketta teiste märki taha veeretada. Teel võis ju madistada – auto oli sel maanteel üliharv nähtus.

Aadu pidi küll mitu päeva keppe kogunud olema – neid jätkus nii oma meeskonnale kui teise küla lastele ja jäi varukski. Mängu nimi oli sea koplisse ajamine.

Mirjam ja Kutt seisid kõrval. Tüdruk pelgas kepiga pihitsaamist, Kutt oli aga liiga aeglane. Aadu kutsus ka väikesi mängu: "Teie olete meie sabas, toote kohe uue relva, kui mõni kaigas katki läheb. Mängult olete raudrüütlite relvakandjad."

Kumbki väike sai enda hoolde neli keppi.

Koolis oli vist siga koplisse mitmeid kordi sumatud, sest tüdrukud oskasid mängu samuti. Nagu arvata võis, tormas Aadu meeskond metsiku hooga peale ja mäng kandus aina ülesmäge tuulikute poole. Mirjami kantud kepid läksid varsti käiku, Kutt oli jäänud kusagile kaugemale.

Pikapeale hakkasid teise leeri tüdrukud väsima. Keegi olevat kepiga valusalt vastu jalgu saanud, nad ei tahtnud enam mängida. Aadul oli teisigi mängu varuks ja see mäng lõpetati viigiga.

Poisid, saanud hoo sisse, traavisid tagasi teeristile. Kirikuniidu karjamaal oli maa hullamiseks parajalt pehme. Rohu peal visati hundiratast, tehti mustlasmaadlust. Tüdrukud ja lutasid vaoshoitult poistele karjamaale järele.

Elt arvab, et võiks koolis õpitud

Pildi joonistas Teet Kuusmaa

jooksupolkat meelde tuletada. Tema kamandamisel sai neukestest ring. Elts ise jäi keskele lugema: "Jookse, jookse, hüppa! Jookse, jookse, hüppa ja siis ringi kee-eruta!"

Aadu spordivägi pikutas rohul, vaatas tüdrukute liikumist. Peagi tõusis üks, siis teine – haaras kooliõel pihast ja astus tantsuringi.

Korraga kostus kiriku poolt teelt mootorratta põrinat.

"Jumal hoidku! Saksa sõdurid! Ärge enam tantsige – ei tohi ju!" Tüdrukud panid parinal joostes suurte põõsaste taha peitu.

Karjamaamulgust paistiski mööda sõitev mootorratas – kolm sõdurit, hundikoer rattakorvis. Märganud Eltsu koduõuel pumbakaevu, peatuti lastest mõnekümne meetri kaugusel.

Võõras vägi jõi kaevul. Janu täis saanud, läigatas üks mundris poiss teisele ämbrist vett pähe. Läks mõlukuks: kes kaevu ligi sai, see peoga teistele vett pritsis. Koer kilkas ümber noormeeste ja sai ka omajagu kastmist.

Külalapsed nihkusid päris karjamaamulguni. Ligi minna ei tahtud, kuid suurt kartust mundrikandjate-poiste ees ka ei olnud.

Tüdrukute seast poetas keegi: "Eks ole nad ka inimesed. Meite Rihi pandi sama värvi mundrisse..."

...

Mirjami isa oli pannud postide külge päris uue köie, et tütar saaks jälle kiikuda. Eelmist kiike kandnud vanad ohjad olid katkenud ja tükk aega polnudki plikakesel meelelahutust. Nüüd aga tuli kiik igal õhtul maha võtta – sõjaaeg, köis hirmus kallid.

Päevitunud sääred andsid hoogu, kiik õõstus mõnusasti ja laps laulis. See laps laulis alati, ta teadis nii pulma- kui sõjalaule.

"Jõua ju kaugelta, laia mere laugelta..." Järsku seisis Mirjami ees Kutt, päris puhas särk seljas ja ninaalune kasitud.

"Anna, ma kiigu ka natuksel!"

Tüdruk ei teinud kuulmagi. Ta alustas uut, alles hiljuti külatüdrukute suhu jõudnud laulu: "Laterna all tänaval, öisel kõnniteel..."

"Lase mind kiikuma, ma laula ka!" lunis poiss. Mirjam peatas kiige. Ta tahtis kuulda seda Kuti ainukest laulu kellestki Lillast, kes vangitornis istus.

Järgneb

VÄIKE AUTOVIKTORIIN

1. Ameerika luksusautodes hakkab General Motors peatselt rakendama

P - internetiteenust

C - videotelefoni

W - automaatjootmist

2. Dunlop on

X - autoistmete posterdaja

E - autorehvide tootja

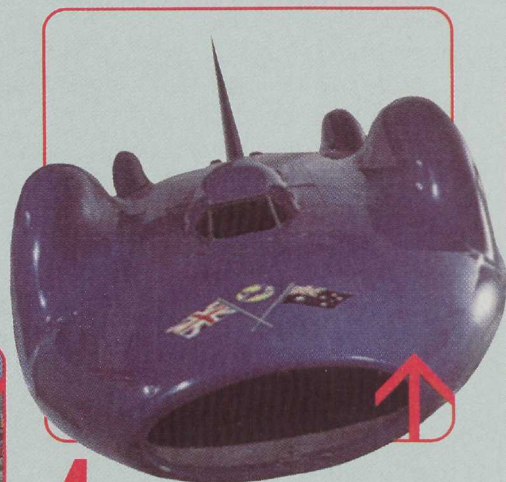
S - klaasipuhastite leiutaja

3. Uue luksusauto Mercedes S600 Pullmani pikkus on

M - 16,1 m

U - 6,16 m

B - 1,61 m

4. Bluebirdi nime kandev auto valmis 1964.a.

G - Inglismaal

R - Hiinas

I - Rootsis

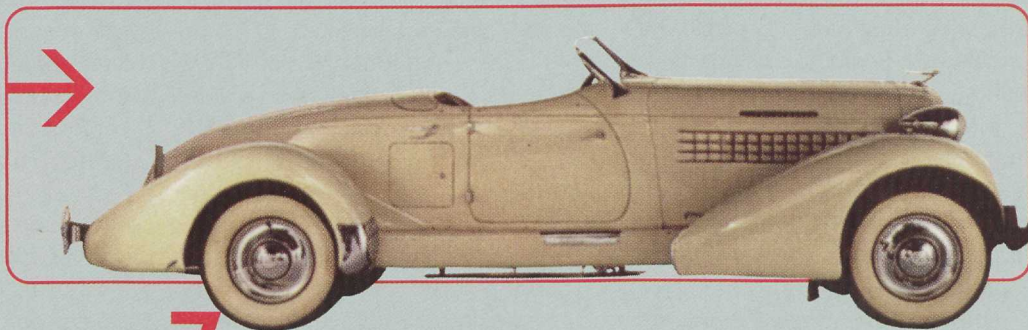

5. 1951 valminud luksuslik Cadillac on toodetud

P - Jaapanis

E - USA-s

L - Prantsusmaal

6. Uue 350-hobujõulise Volkswagen Polo suurimaks kiiruseks on

Z - 527 km tunnis

H - 120,5 km tunnis

O - 272 km tunnis

7. Sellisest firmamärgist tuntakse

D - BMW-d

T - Mazdat

S - Voltot

• Õigete vastuste juures olevad tähed annavad ühe mullu Eestis enim müüdud automargi.

Paju lahing.
Kuperjanovi partisanide rünnak
Paju mõisale 31 jaanuaril 1919. a.

Leitnant
Julius Kuperjanov
partisanide
pataljoni ülemana

JULIUS KUPERJANOV

SIIN- JA SEALPOOL ÕPETAJALAUDA

Julius Kuperjanov sündis 11. oktoobril 1894 Venemaal Pihkva kubermangus, kuhu tema vanavanemad olid mõisa raske surve eest põgenenud. (Kuperjanoviks oli muutunud Kupperi Jaani perekonnanimi tänu vene ametnikele, kes tegid selle endale suupärasemaks.) Julius oli peres kolmas laps – kokku oli vanematel üheksa last, kellest neli surid noortena. Julius päris emalt oma tumeda ihuvärvi ja juuksed, kuid tumesinised silmad sarnanesid rohkem isa omadele.

Oma esimesed eluaastad veetis Julius Kuperjanov Venemaal. Peamiseks põhjuseks, miks ta isa 1904. aastal Venemaalt lahkus ja Vana-Kuustes Lalli talu ostis, oli soov lasta lastel kodumaal haridust saada. Esimene kool, milles Julius käis, oli Sipe ministeeriumikool Vana-Kuustes. Suurt tähelepanu äratas Julius mitte ainult oma tõmmu nahavärvi ja tumedate juustega, vaid ka oma hea vene keele oskusega. Sellepärast hakati teda Puškini tuntud teose järgi kutsuma

Eesti Vabadussõja kangelaste nimistus on üks väljapaistvamaid võitlejaid leitnant **JULIUS KUPEJANOV**, kes alates kümnendast eluaastas kasvas Kambja lähedal Lalli talus ja õppis Sipe ministeeriumikoolis. Pärast Tartu Õpetajate Seminari lõpetamist tuli Julius Kuperjanov tööle Kambja kihelkonnakooli, kuid kutsuti peagi tsaarisõjaväkke. Eesti Vabadussõjas vastloodud vabariigi säilimise eest võideldes sai Kuperjanov surmavalt haavata.

“arapiks”. Koolis huvitasid Juliuist eriti ajalugu, maateadus ja venekeelsed kirjandid, mida ta kirjutas nii hästi, et neid seati sageli testele eeskujuks. Ministeeriumikooli lõpetas Julius 1909. aasta kevadel hea õpilasena, kelle tunnistusel kümnest õppeainest üks oli hinnatud “viiega” ja üheksa “neljaga”. Julius oli siis 15-aastane ja vanemad tahtsid teda kui tervet ja tublit poissi koju jätta abiks talutöödele, sest olud olid kurnis kitsad ja palgaliste pidamine polnud kerge. Vanemad tahtsid kõigepealt anda enam haridust kehva tervisega vanemale pojale Augustile ja hiljem ka noorematele. Seetõttu tekkis Juliuse ja vanemate vahel omajagu pahandusigi, kuid noormees jäi oma tahtele kindlaks ja, saanud 16 aastaseks, astus ta 1910. aasta sügisel Tartu kooliõpetajate seminari. Ta püüdis õppida nii hästi, et saaks riigi kulul koolis käia.

See tal ka õnnestus. Isalt sai Julius õige vähe toetust ning oma kuluraha teenis ta enamasti mitmesuguste kirjalike töödega ja ka kaastöödega ajalehtedele. Sel ajal valitses Eestis üldiselt tagurlik venestuspoliitika. Eriti tugev oli venestuse surve õpetajate seminarides, ka Tartu seminaris, kuhu sattus Julius Kuperjanov. See oli võimalik osalt ka seetõttu, et õpilased elasid internaadis, järelvaataja silma all. Isegi eestikeelsete ajalehtede lugemine oli keelatud, neid tuli salaja sisse tuua, tükkideks lõigata ja siis väikeste osade kaupa lugeda, et oleks vajaduse korral võimalik ruttu ära peita.

Hiljem õnnestus Kuperjanovil arstide kaasabil seminari internaadist välja pääseda ja linnas omaette korter võtta. Kuperjanov asutas kooliajal põrandaaluse ajalehe "Meie ka elame!", milles ta koos sõpradega püüdis sõidida venestamise vastu. Ajakirjas on avaldatud ka Kuperjanovi luuleloomingut. Kuidas Kuperjanov juba tookord, noore poisina, elule vaatas, võib lugeda luuletusest "Soov":

1914. a. sügisel sai Julius Kuperjanov õpetajaks Kambja kihelkonnakoolis, mis ei asunud tema kodutalust kaugel. õpetajana oli ta õpilastele parimaks seltsimeheks ja sõbraks. Ta käis koos oma õpilastega sportimas ja viitis sageli nende seltskonnas oma vaba aega.

Kambjalase August Hanko poolt kirjutatud Kuperjanovi võitlusteed kujutavas raamatus on avaldatud katked Kambja algkooli kroonikaraamatust, milles üks õpilane jutustab järgmist: "Kadunud kangelase Kuperjanovi õpetajaksoleku ajal valitses koolis iseäralik rõõmus meeleolu. Ta oskas õppima panna ilma hirmuta. Töö oli kergem kui enne või pärast teda, olgugi et töötati rohkem kui mõne teise õpetaja ajal. Osalt tuli see muidugi sellest, et ei olnud sarnast režiimi kui enne. See oli vabam vool tookordses Kambja koolis, eelkevad karmi talve järel. Ei tuubitud pähe, ilma et vähemati aru oleks saadud. Õpetaja armastas sporti. Kui vähegi ilmad lubasid, tehti kehalisi harjutusi või mängiti igal võimlemise- ja vahetunnil õues vabas õhus.

Õhtuti, kui õppimisest aega üle jäi, loeti hoolega venekeelseid juturaamatuid, mille üle õpetaja pikalt ja laialt igale õpilasele eraldi rääkis. Pääle selle andis ta soome- ja eestikeelset kirjandust omast kogust. Soome keelt meie keegi ei osanud, nii tuli õpetajal iga

raamatus leiduva pildi kohta ise seletusi anda. Õpetaja viibis sageli klassis, ajas õpilastega juttu ja juhatas neile mõnda ajaviidet. Nii sai tema isik armsaks ja lugupeetavaks õpilasperes."

Oma kutsetöö kõrvalt armastas noor õpetaja kaunis palju lugeda, muuseas ka soome kirjandust. Samuti oli Julius Kuperjanov energiliseks algatajaks ja juhiks kohalikus seltskondlikus töös. Ta esines huvitavate elujaatavate kõnedega Kambja Hariduse Seltsi kõne-koosolekul ning jagas oma mõtteid koolinoorsoo kasvatuse ja arengu kohta lastevanematele.

Julius Kuperjanovi koolmeistri põli jäi lühikeseks. 1915. aasta 8. veebruaril kutsuti ta sõjaväeteenistusse. "Kahjuks ei olnud Kuperjanovit kuigi kauaks. Juba enne suvevaheaega, talve lõpupoole, kiskus sõda ta meilt ära. Oli nuttu ja kurbi nägusid. Veel kaua, isegi järgmistel aastatel, kirjutasid õpilased temale. Muidugi said nad ka alati vastuse..." meenutab üks Kambja kooli kunagine õpilane. Kihelkonnakoolis jätkas venna tööd August Kuperjanov, kuid ka rema pidi õppeaasta lõpul ilmasõtta minema.

Kooliõpetajaametisse ei saanud Julius Kuperjanov enam kunagi tagasi pöörduda. Ilmasõjale järgnes Eesti Vabadussõda. Vabadussõja alguses organiseeris Kuperjanov partisanialga (kuni 1200 meest!), osales 14. jaanuaril 1919 juhtivalt Tartu vabastamises. Vapper võitleja sai raskelt haavata 31. jaanuaril 1919, kui Valga vabastamiseks peeti Paju lahingut. Leitnant Kuperjanov suri Tartu haiglas 2. veebruaril 1919, tema hauale Maarja kiriku kalmistul püstitati 1925. a. Jaan Koorti loodud mälestussammas. Eesti riik anetas vabadusvõitluse kangelasele Vabadusristi I liigi 2. järgu ja II liigi 2. ja 3. järgu. Tema moodustatud väeosa on hiljem nimetatud Kuperjanovi partisanipataljoniks (ka -rügemenndiks).

Uurimuse kirjutas
MAIRIT PAIDRA
Kambja põhikoolist
(õpetaja Toivo Ärtise
juhendamisel).

Elus on tihti soovisid kuulda:
soovitakse enamasti rikkus ja kulda,
soovitakse edu, mis käitel meid kannaks,
lõbu ja rõõmu ja magamist annaks.

Teistsugust eesmärki seaksin ma ette.
Sööjad ja magajad kukkunud vette.
Ajalugu nad tegi põrmuks,
seadis nad tulevaste põlvede hirmuks.

Vennad, ma soovin teil võitlust ja võitu,
soovin teile kõrgemat ajalooõitu.
Edasi! Edasi murdke ja püüdke,
võidule jõudke!

KUULSAD SABALIPUTAJAD

 Koerad on juba ammu aegast alates aidanud inimestel korda pidada ja korrarikkujaid tabada. Meie aja suurimad kurjategijad on enamasti seotud narkootikumidega, sest samavõrd, kui uimastid kahjustavad inimkonna tervist, toovad nad kaubitsejatele tulu. Ja jälle vajab inimene koera abi! Narko-koerad töötavad juba tükk aega meil Eestiski, kõige kuulsamaks on selle ala penidest aga saanud belgia lambakoerad Rockie ja Barco, kes kuulutati koguni uimastitabamise maailmameistriteks. Seni pole ükski narko-koer saanud hakkama nii suurte uimastikoguste leidmisega nagu vanemseersantide aukraadi pälvitud Rockie ja Barco. Tõsi küll, ka töökoht soodustas rekordite püstitamist: tublid penid valvasid USA-s Texase osariigi lõunapiiri ning mehhiklastest salakaubavedajad lubasid nende peade eest maksta 30 000 dollarit. Summa polegi teab kui suur, kui arvestada seda, et ainult 1988. aastal avastasid need koerad ligi tuhat uimastilaadungit, mille koguväärtus ületas 182 miljonit dollarit.

 Inimese ja koera vahelise sõbruse kurb pool seisneb tavaliselt selles, et neljajalgsele sõbrale on antud palju vähem eluaastaid kui ta pererahvale. Inglismaal, Edinburgis, seisab aga mälestussammas, mille linnarahvas püstitas ustava Bobby mälestuseks. See koer aitas oma politseinikust peremehel korda pidada viimase surmani ja leinas teda oma elu lõpuni: 14 aastat järjepanu käis truu Bobby igal õhtul kloostrikalmistul peremehe haua.

 Üpris paljud koerad on kuulsaks saanud kinolona ja telekraani kaudu. Neljajalgsetest filmitähedest üks esimesi oli saksa lambakoer Rin-Tin-Tin. Rin-Tin-Tini elu oli nagu muinasjutt: üksildase ja mahajäetud kutsikana leidsid ameeriklastest sõdurid ta Esimese maailmasõja lõpul ühest kaevikust ning viisid kaasa Californiasse, kus taiplik peni hakkas esinema mitmesugustes koerte show'-des. 1922. aastal prooviti teda esimest korda ka filminäitlejana, ja vaimustust äratanud debüüt kindlustas Rin-Rin-Tinile osatäitmis

10 aastaks. Sabaga filmitähed mängis enam kui 40 filmis ja suri 1932. aastal pururikkana: Rin-Tin-Tinil olevat olnud isiklik kokk, auto koos sohvriga, orkester ja hulk assistente. Oma kuulsuse tipul olevat koer saanud iga nädal 10 000 kirja ja kandnud briljantidega kaunistatud kaelarihma. Kas Rin-Tin-Tin sellest ka ninakaks muutus, ei ole teada. Näitlejapäis on aga ilmselt penidelgi pärandatav: 30. aastate lõpus vändati veel mitu filmi, milles peaosi mängisid Rin-Tin-Tini järeltulijad, 50. aastate keskpaigas aga valmis teleseriaal "Rin-Tin-Tini seiklused".

 Maailma kõige trikirikmaks koeraks peetakse Kanadast pärit puudlit Chanda-Leed. Neljandaks eluaastaks õpetas perenaine Sharon Robinson oma puudlile selgeks isegi klaverimängu, lugemise ja kirjutamise. Oma enam kui 300 trikki on Chanda-Lee näidanud paljudes ameeriklaste teleshow'des.

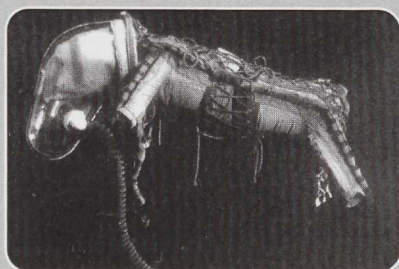
 Lessie-nimeline kolli on kindlasti tuttav ka meie koerakirjanduse ja -filmide sõpradele. E. Nighti jutustus koerast, kes leidis tuhande miili kaugusest tagasitee koju oma sõbra Joe juurde, ilmus 1930. aastate lõpul ja saavutas kohe suurt menu. Raamat tõlgiti 25 keelde ja edu saavutas ka 1943. aastal vändatud film "Tule tagasi, Lessie!"

Muide, esimene Lessie osa mängija oli hoopiski isane kolli nimega Pal: emane koer, kes oli sellesse rolli valitud, hakkas just filmimisperiõdi eel karva ajama! Pal aga elas osasse sisse ja mängis Lessie't veel seitsmes linatõses!

 Austraalia terjer Spinnaker ei karda ei vett ega kiirust! Tõelise tasakaalukunstnikuna sõidab Spinnaker Uus-Meremaal Russelli rannas mootorpaadi järel veetaval lainelaul ega tee teist nägugi. Võib-olla on peremees tema jaoks paati mahlase kondi peitnud ja terjer loodab lainelaul kihutades seda hambusse saada?

 21. sajandi koeraks nimetatakse Aibo-nimelist kunstpeni. Selle koera "tõug" on üpris noor: Aibo ametlikuks sünnipäevaks on 1. august 1999, kuid nagu väidab "tõuaretaja" – Sony firma –, on tegemist erakordselt intelligentse loomaga, kes oskab istuda, lamada ja tõusta, kápaga palli veeretada ning esemeid lõugade vahel tassida. Aibo reageerib valgusele, helile ja puudutusele ning oskab mõelda ja tunda. Täpselt nii, nagu kõik tavalised krantsid! Erakordne on Aibo ainult selle poolest, et ta pole päriskoer, vaid robot – Aiga (kunstliku intellektiga) robot. Jaapanlased on selliste "kunstelukate" peale miiklid – oli tamagotchi, tuli Aibo... Võib-olla leiutatakse peagi Aibole seltsiks ka kunstkirbud?

Kuigi Backstreet Boys on praegu paljude popmuusikasõprade iidoliks (said nad ju mullu koguni MTV auhinna), koosneb nendegi elu ikka peamiselt argipäevadest.

Kas tead, et

IIDOLITE ELU pole meelakkumine

Kirjanurk

● Nicki isa ehitas juba enam kui aasta eest oma maja ümber tihe- da tara, et päästa peret lõputute "fänni- de" ja autogrammikogujate rünnaku- test. Küllap muidu oleks aiast kadunud viimne kui rohekõrs;

● AJ ei saa tänini autorooli istuda, ku- na juhilubade saamiseks tuleks tal sooritada kirjalik eksam, milleks ta kuidagi aega ei leia;

● Kevin on esinenud ka ninjakilp- konna ja Aladdinina – nimelt Dis- neylandis;

● pikkadel ringreisidel lahutab Howie D tihti meelt videokaa- meraga – ta filmib kõikjal ja kõike – võib-olla just seepärast lähebki tema rei- sikraam sagedamini kaotsi kui teistel;

● bändi naljahambaks peetakse Brianit. Oma iidoliks peab Brian Jim Carrey't ning lubab siis, kui bänd peaks mingil põhjusel lagunema, ha- kata näitlejaks. Kolleegid kinnitavad, et Briani hotellituba kujutab endast alati suurt seapesa, Howie seevastu hoiab aga oma ruumi ikka tip-top kor- ras;

● oma nime sai bänd kaubandus- keskuse järgi – nende kodulinna Orlando asuva Backstreet Marketi järgi;

● Nicki väikevenna Aaroni asutatud ansambel kannab hirmuäratavat nime – Dead End;

● BSB võttis endale hiljuti iversevki tööotsa – poisid andsid nõusole- ku hakata teleekraanidel piima rek- laamima. Kõik Backstreet Boys'i sõbrad nobedasti piima jooma!

BACKSTREET BOYS'i fänniklubi aadress on

Backstreet Boys Official
Fan Club
P.O. Box 618203,
Orlando, FL 32861, USA

Igaks juhuks olgu öeldud, et fänni- klubi ei ole koht, kus ansamblid ja lauljad elutsevad – klubid koosne- vad tähtede austajatest, kes oma- vahel kirja teel uudiseid ja informat-

Hei! Soovin kirjasõbraks tüdrukut vanuses 12 – 15. Saada mulle ka oma pilt. Ma kogun kleepse ja kuul- suste pilte ning postreid. Mulle meeldib musa kuulata, ujuda ja üldse kõik lahe. **ELO TAMBUR**, Meremehe tee 17, Tallinn 11911.

Hei! Otsin kirjasõpra vanuses 7 – 9 a, nii poisse kui tüdrukuid. Mulle meeldivad Spice Girls ja Black Vel- vet, lemmiklauljad on Geri Halliwell ja Cher. Ise olen 8-aastane lõbus tüdruk. Lemmikloomad on hamster, koer, kass ja kilpkonn. **LOONA PÄRNAKIVI**, Mõisavahe 7 – 39, Tartu 50707.

Sooviksin kirjasõbraks tüdrukut va- nuses 10 – 12 a. Mul on üks öde ja kaks hamstrit. Minu hobideks on laulmine ja klaverimäng. Mu lem- mikloomad on hobune, koer ja hamster. Kogun marke ja kommi- pabereid. Mulle meeldib A-teeni muusika. **REGINA KASELAID**, Ehi- tajate tee 68-98, Tallinn 12915.

Hei! Olen 9-aastane tüdruk ja otsin kirjasõpra vanuses 9 – 11. (Foto ei teeks paha!) Mulle meeldib lugeda ja luuletusi kirjutada. Lemmiklauljad on Madonna, Britney Spears ja Ce- line Dion. **LEELES LEPIK**, Spordi 4-3, Loo, Harju mk 74 201.

Tahaksin leida kirjasõpra, kes peaks olema 7 – 9-aastane. Ise olen 7. Ma kogun kleepse – neid on mul 102 – ja postreid (neid on ainult 2.) **ANN MARGIT SEPP**, Võrse 3, Tallinn 13 418.

ETV LASTEEKRAANI MUUSIKASTUUDIO

– paljude maarjamaiste tähtede looja – on jõudnud oma kümneadasse tööaastasse. Neist 4 -9-aastastest tüdrukutiirtsudest, kes kümme aastat tagasi esinesid Laulukarusselli taustakoorina, on nüüdseks saanud 14- 20-aastased neid, kes kahekümnekesi moodustavad Eesti Televisiooni TÛTARLASTEKOORI. See koor on võimeline esitama ühtviisi kõrgel tasemel nii rahvalaule, klassikat kui ka kõige uuemat popmuusikat. Suure eduga on nad lisaks Inglisele, lisraelile ja Põhjamaadele esinenud veel

- Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtul;
- Eurovisiooni jõulukontserdil Itaalias, Bolognas;
- Eurovisiooni lauluvõistluse kultuuriprogrammis Norras, Oslos;
- Moskva 850. aastapäeva juubelipidustustel Venemaal;
- Eesti kultuuripäeval New Yorgis.

Küllap on nii mõnigi lugejatest laulupeol muusikastudio peadirigendi **AARNE SALUVEERI** käe all lauldes mõelnud, et temastki võiks saada selline laulutäht, nagu seda on Maarja-Liis Ilus, Hanna-Liina Võsa ja Hanna Pruuli, kes kõik on oma

muusikuteed alustanud ETV studios.

• Kas iga laps võib Eesti Televisiooni lastekoori laulma minna?

Vastab muusikastudio mäenedžer **EVE VIILUP**:

Arne Saluveer kuulab üle kõik lapsed, kes soovivad laulma tulla, kuid näiteks 10-aastane laps peab arvestama kindlasti sellega, et laulmiskoormus on siin väga suur ja seetõttu peaks solfedžot ja nooti juba tundma. Seepärast õpivad meie lauljad enamasti ka muusikakoolides. Lisaks laulutundidele on meil ju ka tantsutunnid (Regina Rebane), nii et tööpäevad lähevad väga pikaks. Üpris paljud laululapsed tulevad meie juurde Ave Kumpase beebikoolist. Ave Kumpas töötas Lasteakraani laululastega ju 10 aastat enne meid ja annab ikka teada, kui jälle uus vahva 4-aastaste rühm tema kooli on lõpetamas. Selleks, et kõigil lauluhuvilistel oleks võimalik muusikastudiosse tulla, mõtlesid A. Saluveer ja teine dirigent Lii Leitmaa teha neile, kes beebikoolis käinud ei ole, sisseastumiskatsete eel väikesed ettevalmistuskursused.

• Kui palju lapsi käib praegu telemajas laulmas?

Kokku on lauljaid eri rühmades praegu 200. Laulukarusselli taust-

ta laulavad tänavu kõik 4 koori – mudilaskoor mudilastele, B-lastekoor 8 – 10aastastele, A-koor 11-13-aastastele, tütarlastekoor aga 14 – 16-aastastele. See polegi nii väike töö, nagu pealtnäha paistab: iga solist esitab ju ainult ühe laulu, kuid koor peab oskama kõiki eelvoorus kõlavat 28 laulu. Ja pole veel juhtunud, et koor läheks omadega sassi.

Tänavu me välismaavõistlusi kava ei võtnud, kuid eelmisel suvel käis meie A-lastekoor Saksamaal Mendelssohn-Bartholdy koorivõistlusel ja tõi sealt kaasa kuldmedali. Esikoht lastekooride kategoorias on seda hinnatavam, et meie 10 – 13-aastased võistlesid 16-aastaste lauljatega!

Suvel esineb B-koor Taanimaal Legolandis, A-koor aga saab sel ajal laulda soomlaste Laulukarusselli raames Helsingi Linnanmäel. Suureks rõõmuks oli meie lauljatele ka see, et kõik kolm suurte laste koori esinesid suvisel Eestimaa laulupeol. Küllap kohtume nendega ka järgmisel suurpeol! Laululaste tähtkuju aina kasvab!

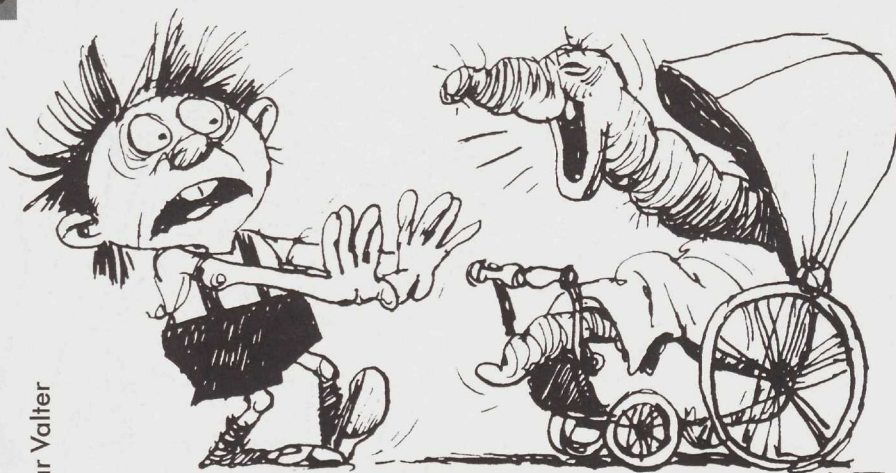
Leelo Tungal

Laululaste tähtkuju

↓ Lauljate keskel on hea haldjas – hääleseadja **ESTER LEPA**

Neile, kes on laulustudiosist huvitatud, Arne Saluveeri telefoninumber: 825090656. (Eriti oodatud on pisikesed lauluhuvilised.)

Edgar Valter

NAERU-USS

Kahvatu ja värisev reisija küsib kaptenilt: "K-k-kas see la-laev on ikka oh-ohutu?" – "Oh, ma arvan küll," vastab kapten. "SELLE laevaga pole ma veel kordagi põhja läinud!"

Poiss räägib sõpradele: "Kas teate, ma kaklesin just ühe suure kambaga! Küll ma neile alles andsin! Kõik andsin: tossud andsin, pleieri andsin, ja päiksekad andsin ka! Ja siis nad panid jooksu – ikka mina ees ja nemad järel!"

Missugune näeb välja tuleviku-inimene? Tuleviku-inimesel on imetilukesed käed, sest kogu töö teevad tema eest ära masinad. Ka jalad on tuleviku-inimesel pisikesed, sest ta ei

liigu jalgadel, vaid ainult sõidab. Tuleviku-inimesel on väga väike kõht, sest ta toitub ainult tablettidest. Ainult pea on tuleviku-inimesel hiigelsuur, sest ta peab kogu aeg mõtlema, kust neid tablette saada.

Daam läheb zookauplusse ja palub näidata rääkivat papagoid. Tuuaksegi selline papagoi, kellel on kumbagi jala küljes nõör.

Müüja seletab: "Kui te tõmbate vasakust nõörist, siis räägib papagoi teiega prantsuse keeles. Kui sikutate paremat nõörimest, siis räägib ta aga inglise keeles."

"Aga mis siis, kui tõmban mõlemast nõörist korraga?" küsib daam.

Papagoi teatab: "Siis tõmbad mu pooleks, lollpea!"

Kolm meest kiitleb oma autode kiirusega. Üks ütleb: "Minu auto on nii kiire, et läheb nagu viuh!"

Teine ütleb: "Oh, see pole midagi! Minu oma läheb nagu viuh-viuh!"

"Mis see teine viuh on?"

"Noh, vari tuleb järele!"

Kolmas mees teatab: "Minu auto on nii kiire, et läheb viuh-viuh-viuh!"

"Mis see kolmas viuh on?"

"Noh, vari ei saa autot kätte ja tuleb tagasi!"

Džunglis jookseb üks kiilakas mees, tema järel terve kari loomi. Kõik nutavad.

Üks ahv küsib teiselt: "Kuule, miks me kõik jookseme ja nutame? Ja kes see kiilakas on?"

"Kas sa siis ei teagi?" imestab teine ahv. "See on Tarzan! Tema, vaeseke, võeti ju sõjaväkke!"

Miks on elevantil punased silmad?

Selleks, et ta ennast kirsipuu otsa peita saaks!

Miks on elevantil kollased jalatalad?

Selleks, et ta õunamoosi peal kõndides jälgi ei jäta.

Nalju kogus Tursk.

Joonistas Thomas Scheileke

KOPRAKLUBI

Aastavahetuse ilutulestikud on juba üle kuu aja asendunud tõsiste ja asiste argipäevadega.

Kopraklubilased on kindlasti kõik usinasti uusi tarkust taga nõudmas meie klubi reeglite järgi: midagi ei tohi oodata sülle kukkuvat, vaid tegutseda tuleb ikka endal, kui midagi tahetakse saavutada.

Veidi üllatav on see, et meie kirjasaatjad ja suvises kopralaagris olnud poisid-tüdrukud on laisaks jäänud ega viitsi kirjatööga enam nii usinasti tegelda kui varem. Kas ehk on tulnud tugevamaid ja pikemaid magnetormi vahele? Igatahes on Sõrmuse talu peremehe palvele Viinamäe legend kirja panna vastukajaks vaid Margus Kontuse kirjutis.

“Kaua aega tagasi tulid kaupmehed, kes olid väga ahned, Tallinna randa. Nad otsustasid minna Viljandi kanti viina müüma. Kaupmehed asusid teele. Neile meeldis raha väga, seepärast võtsid nad kaasa palju viina. Kui nad jõudsid Karksi-Nuia kanti, hakkas kohutav maavärin. Nad jooksid maavärina eest ära Sõrmuse talu maale ühe künka otsa. Maavärin raputas aga ka küngast nii, et puud langesid kaupmeestele kaela. Nad hukkusid. Viin imbus maa sisse. Tänapäevalgi tõusevad ilusa päikesepaistelise ilmaga sellest mäest üles viinaaurud. Sellest saigi mägi oma nime.”

Loodame, et nüüd ka teised kopraklubilased oma legendid siiski valmis kirjutavad ja me saame need siis Lilli suunas teele saata, sest see on meie võlg Sõrmuse talu peremehe ees.

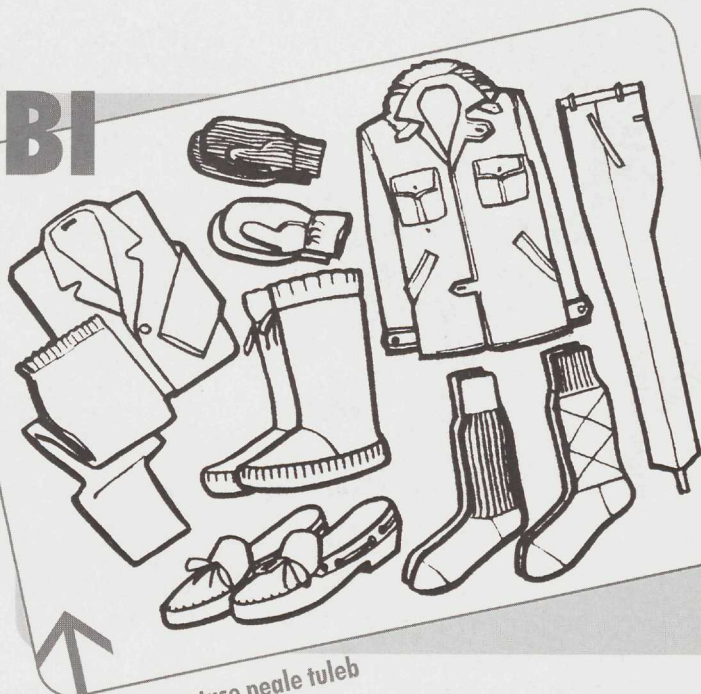
• Teemärkides legend, mis oli vaja lahti kirjutada, on järgmine:

“Juhtus õnnetus, tulge appi! Siin on 3 skauti.

Siit pääseb läbi. Valige märkidega näidatud suund.

Ootasime siin ja läksime edasi. Lugege läbi 4 m kaugusele peidetud kiri! Kui olete kohal, oodake meid siin!”

(Märgid võid leida “Heast Lapsest” nr. 11/99, mulluses viimases numbris olid aga antud enamkasutatavad lõkkesüübid skautidele, jahimeestele, matkajatele ja teistele.) Lugejatelt küsisime, missugune lõkkesüüp sobib kirjeldatud sündmuse jaoks, kus pärast matka jäädigi paigale end soojendama, et loodumärke leida, puhata ja lõkkes vorstikesi küpsetada. Fotol oli näha, et poisid olid seekord valinud koonuslõkke. Arvan, et see oligi sobiv lõkkesüüp.

Matkavarustuse peale tuleb mõelda aegsasti

• Ülesander nr. 3

oli küsimus, kui paks peaks olema jää, et see sind kindlalt kannaks siis, kui lähed jääle üksinda, ja siis, kui lähete kolme-neljakesi. Õigeks saab lugeda vastuseid a) mitte alla 5 cm ja teisel juhul üle 10 cm.

• Alanud aastaks ootame ka lugeja soove Kopraklubi lehekülgede sisu kohta ja ega tegevuskavagi paha poleks.

Talv on küll olnud heitlik, aga paar nõuannet suusamatkaks ehk kulub ära. Matkale ei maksa tikkuda algajal suusatajal – enne peaks lühematel radadel treenima, oma oskusi ja varustust katsetama. Seljas peab olema korralik tuult mitte läbi laskev kerge matkarõivastus. Varustuse hulka kuulugu kindlasti soe pesu, saapad peaksid olema tavalisest number suuremad, et paksemad sokid jalga mahuksid. Jõuvarude turgutamiseks kõlbab tavaline tükksuhkur – see pane kotiga taskusse. Ja ärge unustage maha punase ristiga kotti! Suusad peavad olema laiemat sorti ja pikkuse valem on ikka olnud selline, et kehakaalu kilogrammidele vastavale arvule sentimeetrites tuleb liita 130. Nii tuleks näiteks 50 kg kehakaalu juures valida suusad pikkusega 180 cm. Suusa laiuseks võiks olla 7 - 9 cm. Ootame kopraklubilastelt elumärke!

Eestimaa on ilus maa. Minu arvates on Eestis seepärast hea, et lapsed õpivad väga targaks ja töökaks. Riigikogu hoolitseb Eesti riigi eest väga hästi. Eesti riigis on halb see, et varastatakse, tapetakse, põletatakse maju ja kulu.

Helina Mats

Kuigi Eestis leidub kuritegevust, on Eesti ikkagi päris rahulik maa. Pinnamoe kohta ütlen seda, et eks ta ikka künklik ole.

Aron Ott

Eestimaal on hea elada seepärast, et saab eesti keeles rääkida.

Risto Siimpere

Eesti on minu meelest väga tore maa. Mina tahaksin, et sovhoosiaeg tuleks Eestisse tagasi. Sovhoosiaeg oli väga hea, siis said inimesed lihtsamalt tööd kui nüüd. Eesti erineb teistest maadest, sest siin ei ole maaväri- naid ja vulkaane.

Üllar Hurt

Eestimaal on hea elada, sest siia mahuvad kõik inimesed ära ja meil on hea president. Eestimaa on küll väike, aga see-eest on rohelust ja on ka vett. Eestimaal on tore elada, sest mulle meeldib siin.

Kertu Toomsoo

Eestimaal võiks olla soojem, sest külma ilmaga on mootorit halb käima saada ja parandades hakkab näppudel külm.

Lauri Murumets

Eestis on hea elada – siin ei käi sõjad ja on ilus loodus.

Kaido Kondike

ÜLESKUTSE: “RAAMAT LAPSELT LAPSELE”!

Kutsume kõiki õpilasi, õpetajaid, raamatukogutöötajaid ja teisi huvilisi osalema heategevusprojekti “RAAMAT LAPSELT LAPSELE”!

Projekti käigus loovad osalejad ise raamatuid, mis kingitakse koolieelikele. Projekt toimub Eesti Raamatuaasta raames Eesti Lugemisühingu ja projekti “Lugemine ja kirjutamine ise- seisva mõtleja kujundamiseks” ning Reval Hotel Groupi toetusel.

Täiskasvanute juhendamisel tutvuvad lapsed raamatu loomisprotsessiga ja kirjutavad ning kujundavad ise raamatuid. Koostöös kohalike omavalitsuste ja lasteasutustega korraldatakse raamatute üleandmine koolieelikele.

Silmapaistvamad raamatute loojad tehakse teatavaks 8. septembril 2000 – rahvusvahelise kirjaoskuse päeval – ja parimatele on välja pandud auhinnad.

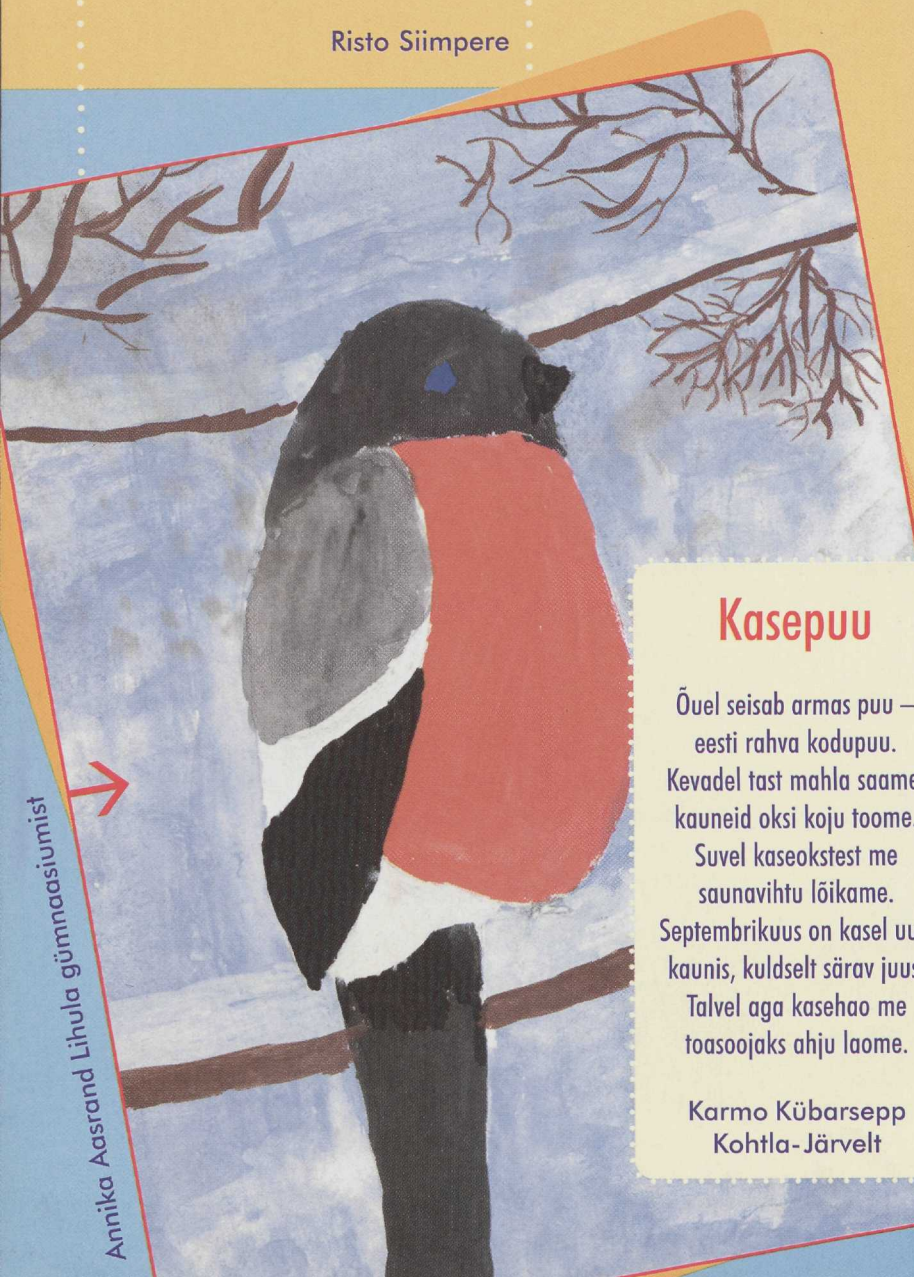
Projekti osalemisest ja selle toetamisest huvitatuil palume ühendust võtta:

MEELI PANDIS, Eesti Lugemisühing,
tel 660 1309, **RIINA ÕUN, RWTCT,**
tel 825117969, **KATRIN POOM-**
VALICKIS, RWCT, tel 658 7940.

Kasepuu

Õuel seisab armas puu –
eesti rahva kodupuu.
Kevadel tast mahla saame,
kauneid oksu koju toome.
Suvel kaseokstest me
saunavihtu lõikame.
Septembrikuus on kasel uus,
kaunis, kuldelt särav juus.
Talvel aga kasehao me
toasoojaks ahju laome.

Karmo Kübarsepp
Kohtla-Järvelt

Barbindus

OMA SILM ON KUNINGAS!

Tänapäeval on küll kuningaid maailmas vähevoitu, kuid vanasõna jääb siiski kehtima: tegelikult kasvavad meie teadmised, oskused ja elamused ikka peamiselt selle järgi, mida me oma silmaga näinud oleme.

Vahel öeldakse, et kõik uus on hästi unustatud vana. See ütlus kehtib ka jälle popiks muutunud mängukaamerate kohta – pappketastelt silmitsesid multikaadreid nii mõnedki praegused vanaeamad-vanaasad. Uute kaamerate välimus on muidugi popim ja kenam ja filmipildid kujutavad hoopis teisi tegelasi, kuid vaatamislust jääb ikka samaks.

Seekord suunab Barbie oma sõpru teaduslikele uurimustele Taadiriiki ja Memmemaale. Kus need alad asuvad? Eks ikka seal, kus parajasti viibivad su vanaisa ja vanaema! Kui sa nendega niipea ei kohtu, siis võid uurida ka ema, isa, tädi või kasvataja mängumaad. 5. märtsini ootame joonistusi ja kirjutisi teemal "Minu vanaisa (vanaema, ema, tädi) lemmikmänguasi".

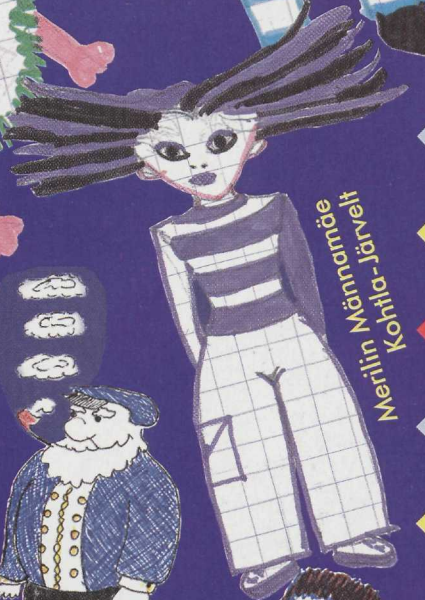
Parimatele AUHINDADEKS mängukaamerad!

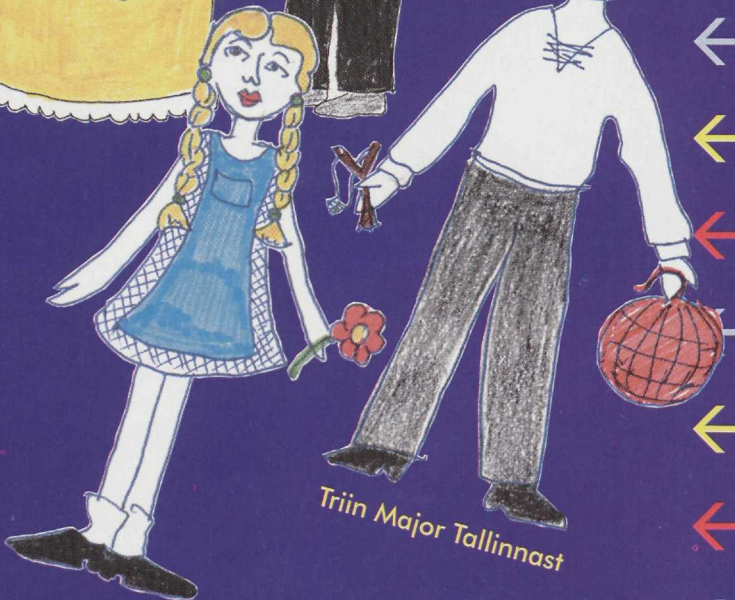
MÕNED MEIE SÕPRADE FILMINUKU-IDEED

Maarja Paesalu Lagedilt

Kylohtop-Jaakveit ja Memmemaale

Triin Major Tallinnast

Kirjanurk

Lauamängud saavad KRISTIINA AIT Lihulast, KADI KEVVAI Sakust, HARRI LELUMES ja VATTERI pere lapsed Tallinnast, NELE LUIK Vatlast ja BIRGIT VENDELIN Suure-Jaanist.

Ristsõna-muusikat saavad kuulata KAROLIINA KARU Mustlast ja MARIA PARIOTS Tartust.

Vallatute koolivempude saatmisega pälvisid LEGO-auhinnad MERLE HUNT Vilinalt, MAALI-LIINA KULLA Laevast, LIIS LASS Tallinnast, KAROLIINA PRITS Tabasalust, MARTIINA VIIL Tartust ja SANDRA YUNGI Mõisakülalt.

Omnibuulijoonistajatest saavad auhinnaraamatud TÕNIS LOONET Lohult, HUGO MURUTAR Tallinnast ja TURSK Karksi-Nuiast.

Barbie' filminukud saavad KAI HOREB Kohtla-Järvelt, TRIIN MAJOR ja THEA VIKS Tallinnast, MARI-LIIS NEUBAUER Haapsalust ja MAARJA PAESALU Lagedilt.

Autokleepsud võitsid MARIS MAAMÄGI Rakverest ja TOOMAS LOONET Raplamaalt.

Usinate eesti keele õppijate auhinnad saavad VALJA BULANOVA, ANNA DOLGOPOLOVA, VEERA FEOKTISTOVA, ANTON KUGAPI, SUZANNA SUBBOTINA ja NATALJA LATINA Narvast.

Põhja Eesti Verekeskuse sümbolijoonistajatest saavad pliiatsiauhinnad LIIRI OJA Tartust, MARIA KUUSIK Võõppest ja JARGO MÄGI Jõgevalt.

TERE JÄLLE, sõbrad! Ilusat küünlakuud kõigile!

Seekord oli jällegi väga raske auhindu jagada, sest andekaid kaastöid tuli ilmatu hulk. Kullo laste Galeriisse ja Tartu ning ehk veel mõnesse Lasteraamatukogusse auhindu otsima on põhjust paljudel – eks teinekord jälle teistel!

Hello! Mulle meeldiks, kui keegi Teie seast (vanuses 12 – 15 a.) mulle kirjutaks! Ise olen 14 aastane. Mulle meeldivad loomad, ujumine ja mõnusa musa kuulamine. Oleks tore, kui kirja juures oleks ka pilt. ANETT ROOS, Anne 45 – 20, Tartu 50606.

Tere! Olen 12aastane tüdruk Tallinnast. Soovin endale kirjasõpru, vanus pole oluline. Mulle meeldib laulda, tantsida ja lugeda. Mulle meeldivad loomad. Kogun kleepkaid, mida mul on juba päris palju. ELLEN LOITMAA, Keskuse 14 – 17, Tallinn 12911.

Hei! Olen 11aastane Tallinna tüdruk. Ma sooviksin kirjasõbraks poissi või tüdrukut vanuses 10 – 13 aastat. Lemmikbändid on Offspring ja Savage Garden. Minu lemmiktegevuste hulka kuuluvad sõprade ja sõbrannadega olemine ja hea muusika kuulamine. Ümbrikusse võiks lisada ka foto. TRIIN ABILINE, Järveotsa tee 47 – 136, Tallinn 13520.

Hei! Sooviksin leida kirjasõpra, kes oleks 13 – 14-aastane tüdruk. (Ise olen 13 aastane.) Võiks saata ka foto. Mulle meeldib muusikat kuulata ja arvutiga mängida. BIRGIT VENDELIN, Välja 8 – 3, Suure-Jaani 71502.

Tere, Eestimaa tüdrukud ja poisid! Minu nimi on Kätlin. Olen 10aastane ja kogun hobustega kleepse. Minu lemmikansamblid on Smilers, Vice Presidents, Click OK ja Push Up. Kirjutada võivad nii poisid kui tüdrukud vanuses 9 – 12. Sooviksin saada ka kirjutaja foto. KÄTLIN KASK, Pärnu mnt 82 / 88 – 128, Tallinn 10131.

Hei! Otsin kirjasõpra vanuses 10 – 16 aastat. Ta võib olla nii tüdruk kui poiss. Mulle meeldivad Spice Girls ja Five ning lauljatest Britney Spears. Kogun lauljate postreid, jutte ja kleepse. Mu lemmikloomad on koer, kass, hamster ja kilpkonn. Kirja juurde võiks panna oma foto. HELEN

BINSOL, Mõisavahe 7 – 51, Tartu 50507.

Tere! Olen 10aastane tüdruk, kes tahaks saada 8 – 11-aastaseid tüdrukuid kirjasõpradeks. Kogun kleepse ja käin klaverit õppimas. Mulle meeldib lugeda ja joonistada. HELE-RIIN KARRING, Luha 13 – 3, Keila 76 608.

Tere! Olen 13aastane tüdruk, kes käib muusikakoolis, laulmas ja aeroobikas ning kellele meeldib üle kõige näidelda. Kirjasõpru ootan igas vanuses. MARIT ILVES, Lohu 10, Elva 61506.

Hei! Otsin kirjasõpru. Vanus ega pilt pole oluline. Kogun marke, kaktusi, postkaarte ja taskukalendreid, kleepse ning kaktuste pilte. Kuulan mitmesugust muusikat. Kuulutused ei aegu. TEELEMARI LOONET, Lohu, Muruoja, Kohila sjsk., Rapla mk. 79 801.

IMELIKKE JUHTUMEID MEIE ELUS

Krööt Olo Torist:

Minu elus on juhtunud imelikke asju. Esimene kord oli siis, kui olin umbes viiene. Olime issiga põllul. Sügis oli. Ma vaatasin korraks metsa poole ja nägin helesinise sitskleidi ja juukselehviga tüdrukut. Tal olid mustad poolpikad lokkis juuksed. Kui ma teda vaatasin, jooksis ta minema. Jooksin talle järele, aga ei leidnud kedagi. Mul on siiani meeles puu, mille kõrval ta seisis.

Teine kord oli siis, kui olin seitsmene. Ma mängisin meie puukuuri pööningul heintes ja saepurus. Leidsin saepuru alt ühe postkaardi. Selle peal oli täpselt sama tüdruk. Ainus erinevus oli kleidi ja lehvi värv. Nüüd olid need valged.

Kolmandal korral olin kaheksane. Oli suvi. Ma tundsin end halvasti ja läksin voodisse. Uinusin. Kui ärkasin, leidsin laualt kaardi. Sellel oli jälle sama tüdruk, ainult lehv ja kleit olid roosad. Kui ma pereliikmete käest küsisin, ei tunnistanud keegi, et oleks kaardi lauale pannud.

Merilin Männamäe Kohtla-Järvelt:

Kui mu vanaema ära suri, juhtus hirmus asi. Oli vanaema matusehommik, ema oli üleval ja tegi vanaema toa ukse lahti. Ta kuulis, et vanaema raadio mängis. Raadiot polnud vanaema ammu kuulnud... Kas see võis olla vanaema?

Reeli Viikberg Tallinnast:

Minuga juhtus ükskord nii, et olin turul. Ostsime midagi. Selle leti taga, kus me seisime, oli teine lett, kus müüdi suuri arbuuse. Pöörasin arbuuside poole. Siis pöörasin tagasi. Pärast, kui me minema hakkasime, oli selle arbuusileti asemel kommitlett. Kuidas seda seletada? Mitmed võivad arvata, et see oli mingi teine lett – aga ei, ei olnud.

Mihkel Tepaskind Jõgevalt:

Minuga juhtus ühel päeval niisugune lugu. Ema saatis mind poodi kala-konservi ostma. Mina läksin ja nägin äkki uksele silti "Mitte siseneda!" Tulin koju, käed tühjad. Ema läks siis ise poodi ja märkas ka seda silti. Tegelikult oli sellele kirjutatud: "Koer-tega mitte siseneda!" Saime kõvasti naerda ja nüüd ma tean, miks peab lugemist hoolega harjutama.

ANDESTUS

Ennemuiste, kui kõik loomad olid veel omavahel sõbrad, oli neilgi sõbrapäev. See päev meeldis kõigile. Miks? Sellepärast, et siis saadi kingitusi ja valmistati ka teistele oma kingitustega rõõmu. Ühel rõõmupäeval oli aga kõik teisti. Mis siis õieti juhtus?

Sõbrapäeva eel tegi jänes kõigile loomadele ettepaneku: "Mis te arvate, kui me homme koguneksime kõik siia, suure tamme juurde sõbrapäevakinke jagama?"

Algul mõeldi hoolega ega öeldud midagi, siis sai jänku aga aru, et see tundus kõigile hea ideena. Nad noogutasid päid ja läksid oma teed. Tee peal otsis igaüks sõbrale sobivat kingitust: karule marjakobar ja purk mett, jänesele lillkapsas... Mõtteid oli palju.

Oligi kätte jõudnud kingituste jagamise aeg. Kõik kogunesid kella üheks suure tamme juurde. Juba jagati kingitusi, kui põder küsis: "Kus on väike valge jänku-Juta?"

Kõik vaatasid enda ette, taha, vasakule ja paremale, aga jänkut polnud kusagil. Siis ilmus ta põösast välja. Metsloomad andsid talle kohe enda kingid üle, kuid Juta lausus: "Sõbrakesed, mul on väga kahju, aga mul pole kingitust."

17. veebruaril on sõbrapäev!

See lugu on pärit Miksikese headusest pajatavate juttude võistluselt.

Loomad olid väga pettunud, eriti rebane ja hunt. Nad ütlesid jänesele nagu ühest suust: "Sa ise tegid selle ettepaneku, ja nüüd ei ole sul meile kingitusi! Me tahame enda kinke tagasi!" Nii lausuvad ka kõik teised. Loomad lahkusid ja jänes jäi

üksinda puu alla istuma.

Järgmisel päeval hüppas jänes kõik metsloomad üks haaval läbi ja palus andestust. Algul ei tahtnud keegi talle andeks anda, aga kui ta oma lõhkise mokaga naeratada püüdis, andsid nad kohe andeks – välja arvatud hunt ja rebane. Jänes palus mitu korda, aga kriimsilm ja reinuvader ei võtnud teda kuulda.

Ühel päeval kutsus karu reinuvaderi ja võsaviilemi oma sünnipäevale. Peol ei olnud aga hundil ja rebasel ka kingitust.

Karu küsis: "Kas te nüüd saate aru, mis tunne on jänesel? Minge ja öelge, et andestate talle!"

Nii loomad tegidki. Jänes, hunt ja rebane leppisid ära, kuigi vahepeal tuleb ikka teistel kiusatus jänesele liiga teha.

See oli lugu andestusest. Kas sina tead, mis see on?

Eleri Kuus

Tartu Kivisilla gümnaasiumi V d klassist

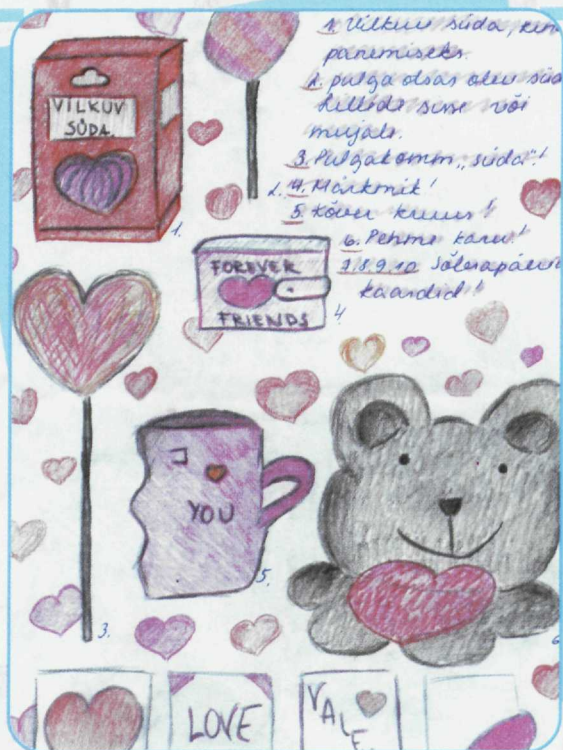
Köögi-Kata

Maitsvad saiakoogid (5 tk)

- 50 g jõhvikaid
- 100 g piima
- 1 glasuurkohuke
- suhkrut (ca 10 g)
- 50 g kakaopulbrit
- 5 saiakääru

Kõik komponendid (peale saiatükkide) panna kaussi, kus kõik see kraam tuleb hoolikalt ära segada. (Vajaduse korral lisada veel piima.) Mass panna ühtlaselt saaviiludele, seejärel katta kinni küpsetuskilega. Siis võib panna saiakesed ahju ja lasta neil seal ilusaks muutuda.

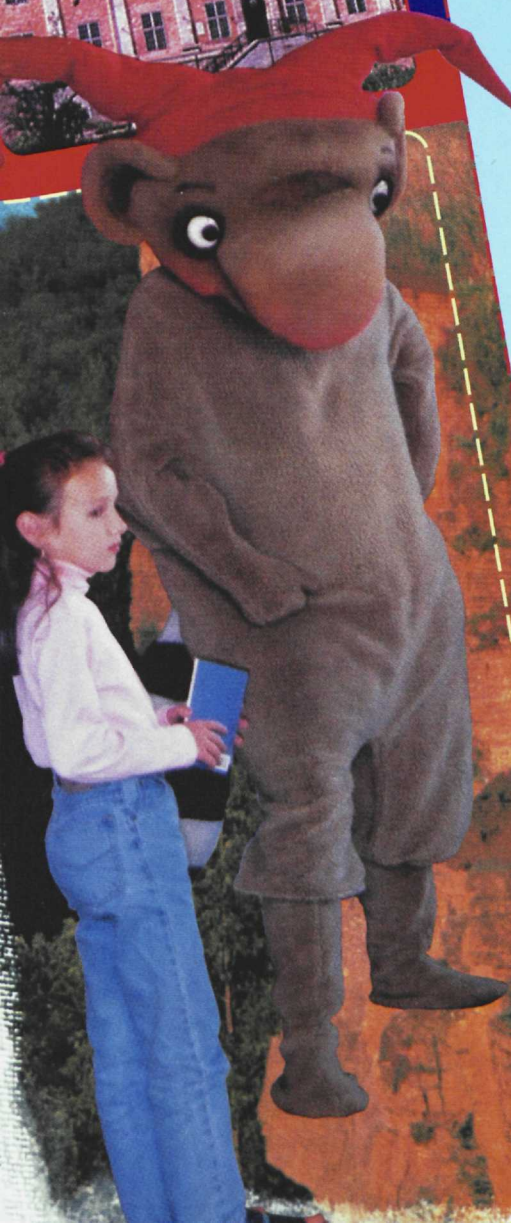
Saialeiutaja ja sõbrapäeva-kingituste joonistaja on Liis Lass Tallinna Vanalinna Hariduskolleegiumist.

Triibu-Liine läks veidike reisima –
tahtis näha ta häid lapsi teisi ka.
Kiviõlis ja Aseris, Sondas
suure huviga ringi ta kondas,
liikus kiirelt kui püssist lastu –
hästi võeti ta Püssis vastu.
Olid Jõhvi ja Kohtla-Nõmme
täis häid lapsi ja kambajõmme.
Leidis Tammikult, muide, ja Maidlast
mitu eriti tublit ja paid last.
Avinurmet ta Tudulinna
korraks otsustas tudule minna.
Aga hommikul päästis ta ohu suust
tindikala, kes pärit on Lohusuust.
Mõnus paik oli tema jaoks Ontika –
polnud näha seal hunti, ei tonti ka!
Polnud lisakul, Illukas, Kukruses
üldse lapsi, kes vaevelnuks nukruses.
Polnud Vaivaras, Toilas ja Orus
ühtki põnni, kes istunuks norus.
Veidi aega ta viibis ka Vokas
ega pettunud koolis ja kokas.
Kohtla-Järvelt ei leidnud ta kohtlasi
ega Sillamäelt puulasi-tohtlasi.
Triibu-Liine läks puhkama. Kuhu?
Aga teadagi Narva-Jõesuhtu,
seal ta kosutas konti ja karva,
aga siis sõitis edasi Narva...
Rõõmsalt ringi ta käis –
sõpru maakond sai täis.
Kuid mis maakond? Eks ära arva!

JÕULUVÄRSSIDE VÕISTLUSEL MÄRGITI ÄRA JÄRGMISED LUULETAJAD:

AIRIKA TROOST Kaiu põhikoolist,
KATRIN TALVIK Rapla ühisgümnaasiumist,
KATRIN KUPAR Juurikaru põhikoolist,
MAARIO ESSA Patküla põhikoolist,
MART PÖÖR Ruila põhikoolist,
TIIT SASSIAN Raikküla põhikoolist ja
KERLI KELP Pikakannu põhikoolist.

←
 Triibu-Liine
 Narvas
 legovõistlusi
 korraldavas.
 Joonistas
 Anna
 Dolgopolova
 Narva
 Juhkentali
 koolist.

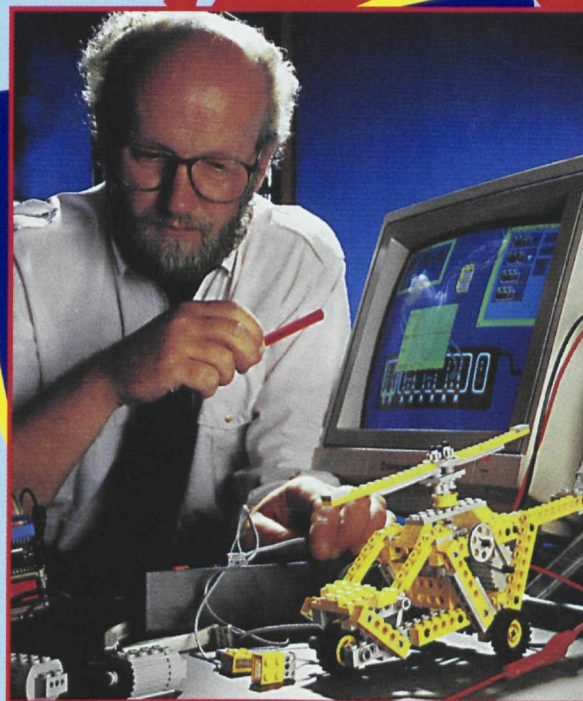
SAJANDI PARIM!

Kas teate, et **LEGO** on inimkonna helgeimate peade poolt kuulutatud üheks meie sajandi parimaks leiutiseks? Mis siin imestada: ega's ole tegemist ainult klotside üksteise otsa ladumisega – lego-mudelite kokku panemiseks on vaja nii osavaid käsi kui lausa insenerlikku mõtlemist!

Selle eest, et legomäng pakuks ikka uusi ja huvitavaid võimalusi, kannavad hoolt kümned asjatundjad. Igal aastal vahetatakse umbes 1/3 mudelistest välja uute vastu. Tänavusteks uudisteks on uus kindlusekarp ja vastsed polaaruurijate- ning jalgpalliteemalised mudelid.

AGA MISSUGUSEID MUDELEID

tahaksite teie, head legosõbrad,
 tulevaste uudiskomplektide seas näha?
 Joonistusi ja kirjutisi ootame **5. märtsini 2000!**
 Parimatele auhinnad **AS REKATOlt!**

LEGO

LEGO esindaja Eestis:
 AS Rekato

ISSN 1406-3441

